

Borgmester Jens Bredals hustru i Ringkøbing, Helvig Borchardsdatter:

Af Ole K. Rasmussen

5. udgave, revideret maj 2022

Denne artikel¹ beskriver slægtsforholdene 5 generationer bagud for borgmesterfruen Helvig Borchardsdatter i Ringkøbing og hendes bror, sognepræst Jacob Borchardsen i Alsted-Fjenneslev med oplysning om søskende, børn og enkelte børnebørn. Beskrivelsen er suppleret med oplysninger om slægtens talrige relationer til biskopper. Herudover giver artiklen en detaljeret redegørelse for Helvigs ægtemand Jens Bredals hidtil ukendte herkomst.

Noter og kilder er anført med fortløbende ^{ref. numre}, der henviser til listen over noter og kilder sidst i dokumentet. Kirkebogsdata er dog anført som direkte link i dokumentteksten med blå, understreget tekst [AO](#) efterfulgt af opslagsnummeret i den relevante kirkebog (sogn og periode) på Arkivalier Online² (ny version), hvor data findes.

Endvidere gælder generelt for præsters og deres nærmeste families vedkommende, at dateringer m.v. uden særlig angivelse af kilde stammer fra S.V. Wibergs "Præstehistorie"³

De 2 første generationer af Helvig og Jacobs kendte aner er beskrevet i et foreløbigt manuskript af Jan Løve Østerbye (sept. 2010) om "Slægten Rosenstand"⁴.

1. generation:

1.1. Dirck Kemener von Deventer [navnet staves også Dirick]

(* ca. 1500, † 20/3 1582, Flensborg)

Formentlig far til Rolluf von Deventer i København. Dirck var købmand i Flensborg og stiller for nye borgere tilbage til 1558. 14/11 1580 er han nævnt i borgerbogen (Erbkauf).

Gift med

N.N.

Af børn kendes:

- Margaretha von Deventer (* ca. 1535, Flensborg, † efter 1591, hvor hun endnu levede i Flensborg). Hun blev gift inden 1558 i Flensborg med Balthasar Lorck (o.1520-89). Han var købmand i Flensborg samt rådsmand og oldermænd for de deputerede borgere i byen.
- Rolluf von Deventer (* ca. 1540, † 1586 (begr. 3/4, Frue K.), København) - **se 2.1**
- Catharina von Deventer (* ca. 1540, † 29/4 1629, København). Hun blev gift med Evert Vette (o. 1550-99), der var købmand i Flensborg.

2. generation

2.1 Rolluf van Deventer

(* ca. 1540, † 1586 (begr. 3/4, Frue K.), København)

Rolluf var arkelimester, hvilket iflg. "Ordbog over det Danske Sprog" er: "en person, som fører tilsyn m. artillerimateriel; tøjmester; spec.: ⚔ som titel (indtil 1775) for den underofficer paa et krigsskib, som havde tilsyn m. skibets artillerimateriel"

Gift med

N.N.

Af børn kendes kun:

- Elisabeth Rollufsdatter Deventer – **se 3.1**

3. generation

3.1 Elisabeth Rollufsdatter Deventer

(* 1570, København, † 1631 (begr. 22/10), Nicolai K., København)

Gift 1589 med:

Borchard Johansen Quelkmeyer ("Borchard Gelgeter")⁵

(* senest 1565, † 1613 (begr. 25/8), Nicolai K., København)

NB: alle dateringer i denne artikel vedr. begravelser i Nicolai Sogn stammer fra Jan Steenbergs beskrivelse i Nationalmuseets skrift om Nicolai Kirke⁶. Der er ingen kirkebøger tilgængelige fra den pågældende periode.

Tekst fra Dansk Biografisk Leksikon, Bind 19, pg. 7⁷

"**Quelkmeyer, Borchard Jensen (el. Hansen)**, d. 1613, Metalstøber (Gelbgiesser). Begr. 26. Aug. 1613 i Kbh. (Nic. Kgd.). Gift med Elisabeth Rollufsdatter, antagelig D. af Arkelimester, senere Tøjmester Rolluf v. Deventer (d. 1586). B. Q\’s Herkomst og Uddannelse er ubekendt. 15. Aug. 1588 ansattes han som Bøssestøber (Kanonstøber) i Kongens Tjeneste og ledede Støberiet i St. Clara Kloster ved Gammelmønt. Herfra overgik han til Gjethuset paa Kongens Nytorv, hvor han deltog i Støbningen af Kanonsystemet »gamle Konger«. En af disse, »Erik Ejegod«, signeret af B. Q\’, er bevaret i Tøjhusmuseet. Han vides desuden at have støbt to Feltslanger, smykket med det engelske Vaaben, som Christian IV. 1607 sendte med »Den røde Løve« som Gave til Svogeren Jacob I. af England. Der kendes mindst 35 Kirkeklokker fra hans Haand. — Af hans Sønner blev Hans Borchartsen (1597—1643) Biskop i Ribe, medens Hartvig og Rudolf Q. blev Kanonstøbere. C. Nyrop: Om Danmarks Kirkeklokker, i Kirkehist. Saml., 3. Rk., IV, 1882—84, S. 213, 257—60. Hist. Tidsskr., 5. Rk., IV, 1883—84, S. 381 ff. C. Nyrop (Rockstroh*)."

Borchard har måske allerede før ansættelsen som bøssestøber haft privat virksomhed som klokkestøber, da den ældst kendte klokke fra hans hånd menes at være støbt til Sejerslev Kirke på Mors i 1585.⁸

På Sejerslev Kirkes hjemmeside er dog anført, at klokken er fra **1685**⁹. Samme information findes også i Nationalmuseets skrift "Danske Kirker" om Sejerslev Kirke¹⁰.

Ifølge "Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse IV" støber Borchard Gelgiesser ligeledes en klokke til Helligåndskirken 1589¹¹.

I 1602 skænker han en lysearm til Nicolai Kirke¹².

Det må være den samme Borchard Giesse, der – ifølge Nicolai Junge¹³ – støber "6-klokken" til Frue Kirke i 1611 med inskriptionen: "*Verbum Domini manet in æternum. Borchard Giesse m[e] f[ecit] Anno 1611*"

I kapitel 9, pg. 129 af 2. bind til samme bog¹⁴ skriver Nicolai Junge, at en klokke i Nicolai Kirke fra 1657 også er støbt af Borchard Gelgiesser. Det kan dog næppe være rigtigt, at der er 72 år mellem ældste og yngste klokke...

I Nationalmuseets beskrivelse af Nicolai Kirke, pg. 551 (i "Danmarks Kirker")¹⁵ omtales sidstnævnte klokke således:

" 7) 1657, støbt af Borchardt Gelgeter, med indskrift: »Convoco viventes quando fit concio sacra, defleo defunctos, dump tumulantur humo (jeg kalder de levende til gudstjeneste, jeg begræder de døde, når de nedsænkes i jorden); Henrick Berner oc Herman Wandelen Kirckeverger til S. Nicolai Kircke. Borchardt Gelgeisser me fecit anno domini 1657«".

Mon klokkenes årstal 1657 så virkelig er korrekt? Måske skulle der stå noget andet (fx 1607) i stedet? I Ditlev Tamms bog om "Kongens Retterting"¹⁶ ses nemlig dom nr. 6340 fra København i året 1650, hvor købmand Henrik Berner (klædekræmmer og kirkeværge) omtales som afdød. På pg. 590 i førnævnte beskrivelse af Nicolai Kirke står også, at kirkeværge "Hindrich Berner" køber et gravsted i Nicolaj Kirke i 1612 og begraves 24/3 1632¹⁷. Sidst, men ikke mindst døde Borchard Johansen Quelkmeyer jo som ovenfor nævnt i august 1613.

Allerede i 1615 har Borchards søn, Hartvig, støbt en klokke til Gørslev Kirke med præcis samme latinske indskrift. Ifølge opslag om Gørslev i "Danmarks Kirker"¹⁸ hedder denne Hartvig også Quelkmeyer.

Hvis årstallet 1657 på klokken i Nicolai Kirke trods alt er korrekt, så må der altså på dette tidspunkt have været en anden og yngre klokkestøber med fornavnet Borchard – måske en ukendt søn af Borchards søn Hartvig?

I H.U. Ramsing: *Københavns ejendomme 1377-1728*, bd. VIII¹⁹ kan flg. læses om "Matr. Nr. 175":

"12.8.1611 boede *Borchart Johansen* bøssestøber (d. før 15.5.1617) g.m. *Elisabeth Rollufsdatter*, i Kgl. M. nyopførte hus. Det beboedes dernæst af *Roluf Borchartsen*, og 24.10.1634¹⁴¹ skødede *Kronen* våningen ved det lille stræde, som går op mellem *Holger Rosenkrantz'* gård og *Giethuset* til *Felix Fuchs* rotgieter, der var Roluf Borchartsens eftermand. Fuchs enke *Barbara Jochumsdatter* (d. 25.6.1640) ægtede før 27.7.1639 *Michel Daleman* bartskeer på Bremerholm og skiftede nævnte dato med sine 3 døtre. Arvingerne Borchart Rolufsen for *Jochum Rolufsen*, sl. *Roluf Borchartsen* rotgieters søn, *Jørgen Høier* buntmager for *Anne Felixdatter*, *Jens Thomsen* brygger for *Lisbeth* og *Sophie* og *Hans Pop* rotgieter for *Karen Felixdatter* førte sag mod Michel Daleman, og ved herredagsdom 19.4.1643 stadfæstedes arvingernes kontrakt af 21.10.1640¹⁴²

Noter:

¹⁴¹ KD. III, nr. 172, s. 137

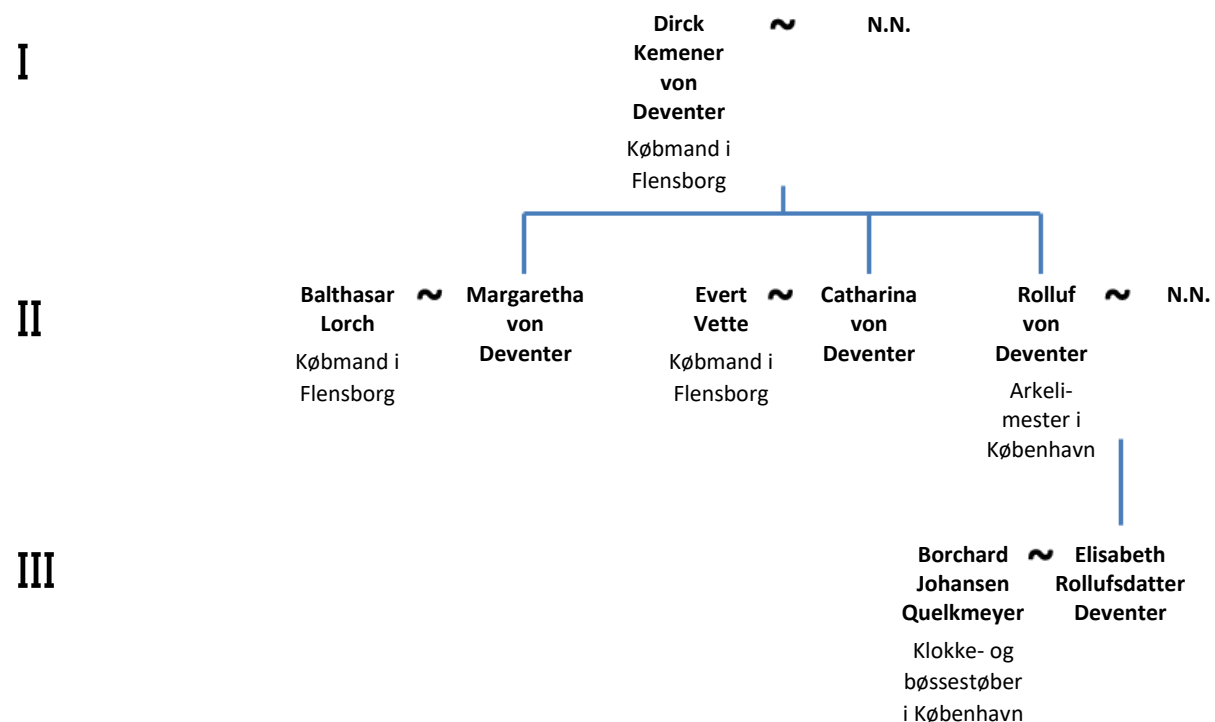
¹⁴² Herredags dombg. 1643, 101-05"

NB: Der er en fejl i ovenstående afsnit af Ramsings bog, da der burde have stået Lisbeth Sophie **uden** ordet "og". Det fremgår klart af Herredags dombogen, at der kun er 3 "Felixdøtre" – Anne, Lisbeth Sophie og Karen.

Elisabeth og Borchards børn:

- Hartvig Borchardsen Quelkmeyer († **efter** 1634, da han i dette år støbte en klokke til Gimlinge Kirke²⁰)
Han vides at have været i Kongens tjeneste som stykkestøber mellem 1614 og 1619.²¹
- Rolluf (Rolf/Rudolph) Borchardsen - **se 4.1**
- Hans (Johan) Borchardsen - **se 4.2**

TAVLE 1 – Generation 1 til 3

4. generation

4.1 Rolluf Borchardsen

(* , † aug-sept 1624, Skt. Nicolai Sogn, København)²²

Rolluf omtales i "Danmarks Kirker" (om gravene i Nikolaj Kirke²³) som kgl. stykkestøber (dvs. kanonstøber) og kgl. rotgeter. Ved sin død 1624 er han gift og har fået mindst 5 børn. Sønnen Borchard optages i Københavns Guldsmedelaug i 1626 og må vel på dette tidspunkt være mindst 20 år gammel (født senest 1606). Rolluf selv er dermed nok født allersenest 1586, hvilket kunne tyde på, at hans mor måske er født **før** 1570 og at faren, Rolluf, måske også er født tidligere end 1563 og dermed har været mere end 50 år gammel ved sin død i 1613.

I "Danmarks Kirker" er Rolluf Borchardsens begravelse - i modstrid med Bloms artikel – ansat til "o. 1633-37".²⁴ Dette bygger nok på, at et barn (uden anført navn og derfor antaget for nyfødt) dør i 1633. – Se nedenfor.

Gift med:

Barbara Jochumsdatter

(* , † 1640 (begr. 25/6), Skt. Nicolai, København)

Informationerne i dette afsnit om Rolluf Borchardsens ægteskab med Barbara Jochumsdatter og hendes senere ægteskab med hans efterfølger, Felix Fuchs, stammer fra en artikel af Otto Blom om Danske Stykkestøbere og Stykkestøberier for Metalskyts i Historisk Tidsskrift, Bind 5. række, 4 (1883-1884)²⁵.

Parrets børn:

- Borchard Rollufsen (* ca. 1606, † 1652 (begr. 18/6), Skt. Nicolai, København) – **se 5.1**
- Jochum Rollufsen (* , †) - nok enten født efter 1618, så han som arving repræsenteres af sin ældre bror Borchard i 1643 (fuldmyndighedsalder 25 år), alternativt død før 1643, så Borchard også arver hans part.
- 1 barn (* , † 1624 (begr. 30/10), Skt. Nicolai, København)
- 1 barn (* , † 1631 (begr. 22/8), Skt. Nicolai, København)
- 1 barn (* , † 1633 (begr. 14/7), Skt. Nicolai, København)

Enken Barbara viderefører støberiet efter mandens død indtil april 1626, hvor hun gifter sig igen 2. gang med Rollufs eftermand som kgl. bøssestøber, **Felix Fuchs** († 1637 (begr. 25/9), Skt. Nicolai, København)

Dette par (eller – måske snarere – Felix Fuchs i et evt. tidligere ægteskab) har 3 døtre:

- Anne Felixdatter (* , †)
- Karen Felixdatter (* , †)

Anne **eller** Karen dør måske under pestepidemien og begraves i Nicolai Kirke 30/8 1654. At den døde kaldes "deres datter" kunne tyde på, at hun er født i Felix' og Barbaras fælles ægteskab – altså allertidligst i 1627. Inden for de seneste 3-4 uger før denne datter dør, er halv- eller stedbroren Borchards enke (Sophie) og 2 af hendes børn også døde – antagelig alle af pesten, som i sommeren 1654 er på sit højeste i København²⁶. (Se også under pkt. 4.2, om Borchards kusine Elisabeth Hansdatter Borchardsens to børns død i samme måned).

- Elisabeth Sophie Felixdatter (* , † efter 1669, hvor hun endnu lever og da er enke efter Kr. Lavridsen)

Som enke 2. gang gifter Barbara sig igen 3. gang senest 27/7 1639 med bartskeer på Bremerholm Michel Daleman, men dør allerede et års tid senere. 1642-43 fører Barbaras arvinger sag mod Michel Daleman om arven. I herredagsdommen²⁷ nævnes Borchard, Jochum og Felix Fuchs' 3 døtre som arvinger (og altså i live).

4.2 Hans (Johan) Borchardsen [Burchardsen eller Burchard]

(* 28/10 1597, København, † 4/1 1643, Ribe)

Student 1613, Sorø. 1622-29 lærer for den senere Frederik III. Magister 1625.

I 1629 efterfølger han Jens Dinesen Jersin som sognepræst ved Frue Kirke, da Jersin indsættes som ny biskop i Ribe. Jersin dør imidlertid allerede i oktober måned 1634, hvorefter Hans Borchardsen også efterfølger Jersin i embedet som biskop i Ribe. Han har dette embede fra 1635 og frem til sin død i 1643.

I 1636 har han også fået den teologiske doktorgrad.²⁸

Gift den 7/5 1630 med

Karen Jørgensdatter Brod [kaldes også Anne Cathrine – men konsekvent "Karren" i Vor Frue kirkebog]

(* 3/9 1609, Gotland, † 23-25/12 1660, København)

Ved skattemandtal 1645²⁹ på adressen Leyerstræde (= Læderstræde) nr. 14 er anført " 14. Karen sal. mester Johan Borckersen skyder sig til di høylærde."

Portræt i Ribe Domkirke af biskop Hans Burchard

(foto: Ole K. Rasmussen)

Børn i ægteskabet:³⁰

- Elisabeth Hansdatter Borchardsen (* 1631 (døbt 18/9 [AO 414](#)), Vor Frue K. København, † 1685 (begr. 1/6), Nicolai K., København). Hendes navn er nok efter hendes farmor, Elisabeth Rollufsdatter Deventer. Elisabeth gifter sig med vinhandler i Kbh. Albrecht Dysseldorph († 1662) og derefter med eftermanden Henrich Wørner. Hun er begravet (med begge ægtemænd) i sin farfars gravplads i Nicolai Kirke³¹. To af Elisabeth og Albrechts børn er også begravet i Nicolai K. 15. og 25. august 1654 (under pestepidemien), mens to andre børn er begravet sammesteds 15. juni og 4. november 1658.
- Karen Hansdatter Borchardsen [Karen Burchard] (* 1633 (døbt 10/3 [AO 424](#)), Vor Frue, København, † 1703 (begr. 14/9 [AO 31](#)) Olai K., Helsingør). Gift 1. gang 1652 med Elias Plum, præst i Gunderslev og Skelby, der er søstersøn af Lunds biskop Peder Pedersen Winstrup og dattersøn af dennes far, Peder Jensen Winstrup (først biskop i Aarhus Stift og derpå i Sjællands Stift). Plum er også nevø af P.J. Winstrups efterfølger biskop Hans Poulsen Resens søn og senere efterfølger, biskop Hans Hansen Resen. Sidstnævnte er nemlig gift med Elias Plums moster, Thale Winstrup. Elias Plum dør i 1654 (peståret), og Karen bliver gift 2. gang 1654 med eftermanden, Peder Enevoldsen Brochmand, hvis bror Hans er biskop i Aarhus, mens brødrenes farbror Jesper Rasmussen Brochmand er biskop på Sjælland. Peder dør også kort tid efter, og Karen bliver gift 3. gang efter 1655 med Henrik Henriksen Goische, der er præst og provst i Helsingør Sct. Olai. Hun er nok opkaldt efter sin mormor, Karen Cathrine Christensdatter Wibe († 17/8 1637, Helligånd, København). NB: alle disse udviklede slægtsrelationer er anskueliggjort på tavlerne **2B** (Winstrup/Resen) og **7** (Brochmann og Goische).
- Jørgen Hansen Borchardsen [Georg Burchard] (* 1634 (døbt 2/7, [AO 434](#)), Vor frue, København, † efter 1676, hvor han deltager ved fredsforhandlinger i Nimwegen, hvorefter han bliver hovmester for Kristian Gyldenløve). Han er nok opkaldt efter sin morfar, Jørgen Jensen Brod († 25/11 1633).
- Jens Hansen Burchardsen (* 18/5 1635? (døbt 5/7, [AO 57](#)), Ribe Domsogn, † 1681, Tranebjerg) – **se 5.2**. Evt. opkaldt efter sin morfars far, Jens Brod, eller efter sin fars "dobbelte formand", Jens Dinesen Jersin.
- Gjertrud Hansdatter Borchardsen (* 1636 (døbt 18/9, [AO 62](#)), Ribe Domsogn, † 2/12 1660, Kalundborg) Hun bliver gift med Hans Claussen Rosing, der er biskop i Akershus (Oslo).
- Margrethe Hansdatter Borchardsen (* 1637 (døbt 11/10, [AO 65](#)), Ribe Domsogn, †). Jeg har ikke fundet yderligere oplysninger om Margrethe. Hun kan evt. være død ung, men der findes desværre ikke optegnelser i Ribe Domsogns kirkebog over døde *før* 1685.
- Kirstine Hansdatter Borchardsen (* 1640 (døbt 5/3, [AO 75](#)), Ribe Domsogn, †) Kinch anfører Kirstine som gift med Henrik Goische, men det er en fejl, da det klart fremgår af kirkebogen ved begravelsen i Helsingør i 1703, at det er søsteren Karen, der er gift med Goische. Kirstine er derimod den datter, som Kinch nævner uden anført fornavn. Hun er gift med præst og historiker Iver Hansen Vandal i Lund (Uppåkra)³², der er søn af biskop Hans Iversen Vandal i Viborg, bror til biskop Hans Hansen Vandal, Sjællands Stift, fætter til biskop Hans Bagger, Sjællands Stift og farbror til Dorothea Cathrine Hansdatter Vandal, der er gift med Bergens biskop, Niels Enevoldsen Randulf.
- Alhed Hansdatter Borchardsen (* 1641 (døbt 3/5, [AO 80](#)), Ribe Domsogn) Gift 5/10 1664³³ med Jacob Jensen Jersin, biskop i Stavanger/Kristiansand, hvis far var Hans (Johan) Borchardsens forgænger både som præst i Vor Frue Kirke og som biskop i Ribe.

5. generation

5.1 Borchard Rollufsen

(* , † 1652 (begr. 18/6) Skt. Nicolai K., København).³⁴

Guld- og sølvsmed, optaget i Københavns Guldsmedelaug 2/7 1626³⁵. Har bl.a. lavet det lågkrus, der ses på frimærket. Mesterstemplet er fra 1637, men kruset menes at være fra ca. 1641.

Gift med:

Sophie N.N. (et gæt: Jacobsdatter?) - hun kaldes "Sophie Borkers" og "Sophia Guldsmeds"

(* , † 1654 (begr. 9/8) Skt. Nicolai K., København). Sophie er formodentlig død af pest.

Parret bor på Kiødmaggersgade 13 (Købmagergade) i København og har flg. børn:

- Barbra Borchardsdatter (* , †), opkaldt efter sin farmor. Er nok født senest 1630 og måske den datter, der er skattepligtig (>15 år gl.) ved skattemandtal 1645. Gift med Friedrich Pøpping i København.
- Lysabeth [Lysbeth eller Elisabeth] Borchardsdatter (* , †). Hun ses som fadder i Vor Frue Sogn i 1649 [AO 120](#) (her sammen med sin mor Sophia Borchers Guldsmeds) og igen i 1650 [AO 148](#).
- Jacob Borchardsen (* marts 1634, København, †15/11 1695, Alsted) – **se 6.1**
Formodentlig pga. sygdom er kirkebog ikke ført 12/10 – 5/11. Efterfølger ordineret 11/11.
- Helvig Borchardsdatter (* , † 13/8 1718 (begr. 25/8, [AO 39](#)), Ringkøbing). Er nok født efter 1630 og derfor *ikke* nævnt i skattemandtal 1645. Ellers vil hun både have fået sine børn meget sent og stadig have været aktiv som postmester som mindst 83-årig i 1713 – **se 6.2**
- 2 børn (* , † 1654 (begr. 31/7, Skt. Nicolai K.) København) – det ene kan **evt.** være Lysabeth. De er nok døde af pesten, der raser i København i 1654. Moren og en faster dør også, alle 4 inden for 1 måned.

5.2 Jens Hansen Burchardsen [ell. Burchard]

(* 18/5 1635? (døbt 5/7, [AO 57](#)), Ribe Domsogn, † 1681, Tranebjerg)

Bispesønnen fra Ribe bliver sognepræst i Tranebjerg på Samsø. Gift i 1664 med Ingeborg Nielsdatter Foss³⁶. Hun er søster til Jens Nielsen Foss (g.m. ærkebiskop Hans Svanes datter Anne Margrethe) og til Mathias Nielsen Foss, der er biskop i Aalborg. Deres mor, Karen Mathiasdatter Jacobæa, er søster til biskop Jacob Mathiasen i Aarhus. Søskeneparret Karen & Jacob og deres kusine Sidsel Amerinus er alle børnebørn af både Aarhusbiskoppen Jens Gjødesen og Fyns biskop Jacob Madsen og dennes hustru Karen Baggesdatter [Baggesen].

En nærmere undersøgelse viser, at Jens Burchardsen og hans søskende er "relativt nært" beslægtet/besvogret med mindst 27 danske/norske biskopper inden for få generationer!³⁷ Mon ikke det er en historisk rekord? Der er i hvert fald tale om et regulært familiedynasti af biskopper med rødder tilbage til Reformationen.

For et enklere overblik over de komplicerede familierelationer på kryds og tværs – og de ualmindeligt mange biskopper – henvises til Tavlerne 2B, 5 og 7, hvor biskopperne er markeret med fremhævet, mørkerød tekst.

Helvig Borchardsdatter er halvkusine til Jens Burchardsens datter Karen Jensdatter Burchardi, der er gift med Oluf Olufsen Svane på Vorsø (i Søvind Sogn). Hans far, Oluf Hansen Svane, er borgmester i Horsens, bror til Else Hansdatter Riber, der er gift med Sidsel Amerinus' grandfætter Laurids Clemensen (en søn af borgmester Clemens Sørensen d. Y. i Vejle) og til ærkebiskop Hans Svane, som er tidens ledende kirkelige og politiske skikkelse i Danmark og "arkitekten" bag enevældens indførelse). Oluf Olufsen dør og begravnes 15/4 1702 i Søvind [AO 60](#).

Karen gifter sig 24/5 1703 med købmand Michel Mogensen Fogh [AO 5](#). Hun dør og begravnes i Søvind 12/4 eller 22/4 1713 ved alder 40 år, 1 md. 5 d. [AO 62](#). Enkemanden Michel gifter sig derpå med Rebekka Dorschæa, der som enke efter Michel Fogh gifter sig igen 10/12 1722 i Vejle [AO 34](#) med Hans Svane (der menes at være søn eller dattersøn af Claus Hansen Svane, der er borgmester i Vejle).

6. generation:

6.1 Jacob Borchardsen

(* marts 1634, Skt. Nicolai, København, † 15/11 1695, Alsted)

Sognepræst i Alsted og Fjenneslev sogne, Sorø Amt fra december 1663 og til sin død i 1695.

Gift 1. gang 13/7 1664 [AO 155](#) i Alsted med forgængerens Niels Hieronimussen Knophs enke:

Birgitte Bertelsdatter [Aquilonia]

(* 11/12 1635, Løderup, † 1678 (begr. 18/12 [AO 225](#)), Alsted)

Birgitte dør iflg. kirkebogen ved fødslen af sit 2. dødfødte drengbarn.

Hendes far, Bertel Knudsen "Aquilonius", er født 7/3 1588 i Kongsted i Faxe Herred, student Herlufsholm ca. 1606, Studier udenlands, siden Kbh. Universitet 1610. En dygtig latinsk digter. September 1616 gift i Malmø med Elisabeth Nielsdatter, der medbringer formue i ægteskabet. Bertel dør 7/1 1650, hustruen 7/4 1663.

I 1612 bliver Bertel Knudsen rektor i Malmø og året efter slotspræst sammesteds. Han er fra og med 1619 sognepræst i Løderup og Hørup ved Glimminge i Skåne og provst i Ingelstad Herred, der på dette tidspunkt bl.a. inkluderer Løderup, Hørup, Ingelstorp, Valleberga og Glemminge sogne.³⁸

Aquilonius er nær ven og digterkollega til sin tidligere rektor, Willich Westhoff von Westhofen. Denne tyske adelsmand er en fejret latinsk digter, der i 1604-1608 er rektor på Herlufsholm. Senere får han kanonikater i Lund og Roskilde og bliver godsejer i Skåne. Han er først gift med Anne Sparre og derpå med Mette Bjørnsdatter Maanestjerne (ell. Maaneskjold), der dør i 1633.

I 1637 gifter von Westhofen sig så med **Anne Pøpping**, der menes født i en patricierfamilie i Lübeck som datter af rådssekretær Friedrich Pøpping († 1640) og hustruen Catharina, en datter af Lübecks borgmester Hermann von Dorne. Willich Westhoff von Westhofen dør 1647.³⁹

Mon ikke ovennævnte Anne Pøpping er søster eller på anden vis nær slægtning til den Friedrich Pøpping, der er gift med Jacob og Helvigs søster Barbra?

Efter Bertels død bliver Claus Nielsen (Ystad eller Lesler) ny præst i Løderup. Det giver anledning til 3 retssager⁴⁰:

1) Bertels enke fører sag mod lensmand og biskop, der har indsat Lesler i embedet, da hun mener, han er indsat mod menighedens ønske. Hun taber sagen (se dom nr. 6831), og Lesler bliver i embedet indtil 1659, hvor han afsættes (måske pga. dansk loyalitet). Bertel og Lisbeths søn Oluf, der er loyal mod det nye styre, men dog livet ud ser sig som dansk, bliver ny sognepræst. Oluf er 5 x tipoldefar til den svenske statsminister Olof Palme.

2) Lesler fører sag mod landsdommer Kjeld Krag, fordi denne 3.3.1653 har dømt nogle vidneudsagn ved magt om, at sagsøger havde lovet sin formands enke Lisbeth eller hendes datter ægteskab mod at overtage kaldet. Sagen sendes dog tilbage til tidligere hjemting (se dom nr. 6828).

3) Kjeld Krag underkender efterfølgende de førnævnte vidneudsagn. Lisbeth anlægger sag mod ham, men ved dom 7328 af 18.06 1656 taber hun sagen. Ergo bliver Lesler næppe gift med hverken Lisbeth eller hendes datter.

Fra 1659 arbejder Claus Nielsen Lesler som læge i Aarhus. I 1679 forlader han kone og børn. En formodet søn, Ephraim Clausen Lesle, bliver - som student fra Christiania - optaget på Københavns Universitet i 1694. Han bliver præst i Vorgod og gifter sig 27/8 1705 med Jacob Borchardsens niece Karen Sophie Bredal.⁴¹

Birgitte får iflg. epitafium i Alsted Kirke 2 sønner og 6 døtre. Heraf er det dog kun de 2 sønner og 4 døtre, der er født i ægteskabet med Jacob. De resterende 2 piger er Birgittes døtre fra 1. ægteskab, der begge levede ved brylluppet med Jacob. Hun får faktisk også 2 sønner i sit 1. ægteskab, men disse er begge døde, inden hun bliver gift med Jacob.

De 4 børn fra Birgittes 1. ægteskab med Niels Hieronimussen Knoph er:

- Hieronimus (* 1655 (døbt 18/8, [AO 15](#)), Alsted, † 1657 (begr. 14/1, [AO 205](#)), Alsted) - navn efter farfar.
- Bertel (* 1657 (døbt 21/6, [AO 19](#)), Alsted, † 1657 (begr. 21/7, [AO 205](#)), Alsted) - navn efter morfar.
- Elisabeth (* 1658 (døbt 15/12 [AO 21](#)), Alsted, † ca. 1721) – navn efter farmor. Gift 5/5 1676 med Hr. Christen Glob i Bringstrup, 2. gang 8/10 1690 sst. med eftermanden Hr. Bertel Clausen (der måske er hendes fætter) og 3. gang 14/1 1711 sst. med forvalter Niels Thøgersen på Jægersborg.
- Dorethe Cathrine (* 1662 (døbt 13/2 [AO 28](#)), Alsted, † 1668 (begr. 3/2 [AO 217](#)), Alsted) – ukendt opkald. Blandt hendes faddere er Inger Bertelsdatter i Alsted Præstegaard (der velsagtens er Birgittes søster).

Dorethe Cathrine dør i København hos Birgittes bror, ”hæderlig og vellært Mand Cornelius Bertelsen for øhvende Klocher till Hellig Geistis Kirche sammesteds”. Hendes lig hjemføres til Alsted og nedsættes i farens begravelse.

NB: Wiberg skriver i originaludgaven, at Birgittes far er graver ved Hellig Geist kirke, men det er en fejl, der er rettet i netudgaven. Af kirkebogen fremgår nemlig helt klart, at den Cornelius, der omtales, er Dorethe Cathrines ”moderbroder”. Birgittes far er **Bertel** Knudsen Aquilonius!

Birgitte og Jacobs 6 fællesbørn (eksklusiv de førnævnte 2 dødfødte drengebørn) er:

- **Sophie** (* 1665 (døbt 8/5 [AO 33](#)), Alsted, †) – navn efter farmor. Navnet Sophie Malene, der fremgår af Holger Hertzum-Larsen & Carl St. Asschenfeldts bog om *Claus Mortensen Borch og efterkommere...*⁴², må vist være en fejl. Ved dåben står der nemlig flg. i kirkebogen: ”deris datter bleff kaldet Sophie, Mallene Claus Pouelsen Borgemesters udi Ringsted bar barnet til daaben.” Malene er altså gudmoren. Ifølge ligsten i Skt. Bendts Kirke hedder hun Magdalene Bertelsdotter, og hun er antagelig Birgittes søster. Blandt fadderne nævnes også farens svoger, ”Velfornemme Mand Frederick Peuping”. Sophie bliver gift 29/6 1691 med sognepræst Jacob Madsen Prom i Krummerup og Fuglebjerg.
- **Lisabeth Marie** (* 1667 (døbt 5/7 [AO 36](#)), Alsted, † 1729 (begr. 4/5 [AO 250](#)), Grevinge) - Navn er nok efter mormoren, Lisbeth Nielsdatter. Gudmor: Barbra, Frederick Peupings fra København. Blandt fadderne ses magister Christen Blichfeld, sognepræst i Ringsted og Knud Bertelsen i København (Birgittes bror?). Lisabeth Marie bliver gift med præsten Poul Poulsen Bhie i Grevinge i dennes 2. ægteskab og begravet 4/5 1729 [AO 250](#). Hun bliver dermed stedmor til Annike Bhie, broren Niels’ hustru. Lisabeth Maries ægteskab med Poul Bhie ses bekræftet i et skifte ved Holbæk Byfoged 1710 efter broren Johan Borch.
- **Dorethe Cathrine** (* 1669 (døbt 4/1 [AO 38](#)), Alsted, †) – opkaldt efter den døde halvsøster.
- **Barbra** (* 1670 (døbt 29/6 [AO 40](#)), Alsted, †) – Navn efter sin farfars mor. Gudmor: Kirsten Cornelius Bertelsens fra København (morbrors kone). Blandt faddere er studiosus fra København, Mads Hansen Brøndby og en ”kiøbsvend” ibidem, Claus Olsen. Fra 1676, bor Barbra hos halvsøsteren Elisabeth i Bringstrup Præstegaard. Hun bliver gift 12/7 1700 i Bringstrup ([AO 62](#)) med sognepræst Peder Jacobsen Abel i Jystrup-Valsøllille. Ved parrets ældste søn Jacobs fødsel (* 1703 (døbt 4/12 [AO 46](#)), Jystrup) er Barbras stedmor (Margrethe Borch) gudmor, og halvsøsteren Birgitte er fadder.
- **Niels** (* 1672 (i kirke 2/10 [AO 44](#)), Alsted, † 1737, Slagelse) – Navn efter Birgittes afdøde 1. mand. Blandt hans faddere er Monsieur Borchard Ollufsen Pøpping (nok søn af Barbra Borchardsdatter (R)ollufsen og Friedrich Pøpping og opkaldt efter sin morfar). Immatrikuleret som student fra Sorø 1690. Er først rektor i Ringsted og fra 1707 i Slagelse, da kollegiekammeraten⁴³, rektor Christen Clementin, dør kun 37 år gl. Denne Christen er sønnesøn af forstander Christen Clementin på Herlufsholm og hustru Mette Madsdatter Jacobæa, der er moster til Jens Hansen Burchards hustru og kusine til Mads Andersen Bredals 1. hustru, Sidsel Amerinus. Niels gifter sig med Annike Bhie, en datter af Poul Poulsen Bhie i Grevinge født i dennes 1. ægteskab. Som nævnt er hustruens stedmor Niels’ egen søster Lisabeth Marie.
- **Johan** (* 1676 (døbt 25/8 [AO 48](#)), Alsted, † 1710, Holbæk) – evt. opkaldt efter farfarens bror (biskoppen). Gudmor er halvsøster Elisabeth. En Sophie Pøpping i Præstegården er fadder. Hun er sandsynligvis dåbsbarnets kusine, datter af Barbra Borchardsdatter og Friedrich Pøpping og opkaldt efter sin mormor.

Efter 8 år som enkemand gifter Jacob Borchardsen sig igen 10/10 1686 i København (Vor Frue Sogn - [AO 18](#)) med:

Margrethe Clausdatter Borch

(* 3/8 1648, Valleberga-Ingelstorp, † 22/1 1737 (begr. 30/1, 88 år og 7 (regnefejl?)⁴⁴ mdr. gl. [AO 163](#)), Hagedsted).

Margrethes dagbog er beskrevet i den førnævnte bog af Holger Hertzum-Larsen & Carl St. Asschenfeldt om Claus Mortensen Borchs slægt. Af dagbogen fremgår, at Margrethe og hendes søstre Maren og Karen er døtre af præsten Claus Olufsen Borch i Ingelstorp og Valleberga.

Efter farens død i 1652 kommer Margrethe til morforældrene Peder Mogensen og Arienne Poulsdatter i Kristiansstad. Efter 8 års ophold i Glimminge, hvor hun lærer husholdning, er hun i 1674 på familiebesøg på Sjælland, da krigsudbrudet med Sverige forhindrer hendes tilbagerejse. Hun tager så til Alsted, og bliver der i 3 år – formodentlig i huset hos Jacob Borchardsen og hans 1. kone Birgitte, der jo er datter af Margrethes afdøde fars provst i Ingelstad Herred.

Efter 4 år på Fyn hos søsteren Karen og 3 års tjeneste i huset hos landsdommer Lüxdorph i Fjællebro frem til 1683 kommer Margrethe så i huset hos sin farbror, botaniker, dr. med. & professor Oluf Olufsen Borch i Vor Frue Sogn i København (Borchs Kollegiums stifter). Det er hjemme i hans hus, at hun 10/10 1686 med kgl. tilladelse bliver gift med Jacob Borchardsen.

Barn i Jacobs 2. ægteskab med Margrethe:

- **Birgitte** (* 8/9 1688 (døbt 14/9 [AO 58](#)), Alsted, † 27/2 1777 (begr. 7/3 [AO 86](#)), Nykøbing Sjælland). Hendes i kirkebogen anførte alder (88 år, 5 måneder og 13 dage) er altså ikke regnet fra hendes fødsel, men derimod fra hendes dåb. Selve dødsdatoen fremgår af det gejstlige skifte, som påbegyndes allerede samme dags aften.⁴⁵ Hun må være opkaldt efter farens afdøde 1. hustru, Birgitte Bertelsdatter.

Gudmor er barnets moster, Maren Clausdatter Borch, doktor Marcus Heerforts hustru i København [hvis mand er kgl. hofmedicus og senere bliver apoteker i Helsingør]. Blandt vidnerne nævnes Catharina West fra København, der er Margrethes kusine. Hendes søster Charlotte Amalia er også kusine til Margrethe. Hun er gift med Brostrup Albertin, hvis far, præsten Peder Albertsen i Trondhjem, er gift med Maren Jacobsdatter, der må være halvsøster til biskop Bredals hustru. Johanne. Peder Albertsen kender også biskoppens brorsøn, Jens Pedersen Bredal (der er svoger til Jacob Borchardsens 1. hustru) udmærket. Jens' far, Peder Andersen Bredal, er nemlig i sit 3. ægteskab gift med Ingeborg Jacobsdatter, der må være søster til Peder Albertsens hustru, Maren Jacobsdatter).

Birgitte bliver 2/4 1710 gift i Slagelse med præst og provst Arnold Henriksen Kruse i Hagedsted-Gislinge Sogne i Tuse Herred. Han dør her i 1753.

En søn, Valentin (* 21/8 1712 (døbt 28/8 [AO 75](#)), Hagedsted) er opkaldt efter sin mors stedfar, der selv er fadder. Valentin bliver sognepræst i nabosognet Grevinge i Odsherred.

Birgitte og Arnold Kruse får i alt 13 børn, heriblandt en datter, Margrethe, der er opkaldt efter sin mormor. Hun bor i Nykøbing Sjælland, og det er hos denne datter og svigersønnen Niels Christian Birch, at Birgitte bor ved sin død i 1777.

Jacob Borchardsen dør 15/11 1695. Datoen fremgår af Margrethe Borchs dagbog, hvor hun også skriver, at hun gifter sig igen 27. nov. 1696 i Alsted med hospitalsforstander Valentin Sontum i Slagelse. Mellem 1711 og 1713 flytter parret fra Slagelse til Holbæk, hvor Valentin Sontum dør 2/1 og begravs 11/1 1723 [AO 41](#). Margrethe bor endnu i Holbæk 1728, men ved sin død i 1737 begravs hun (af svigersønnen Arnold Henriksen Kruse) i Hagedsted Kirke ([AO 163](#)).

6.2 Helvig Borchardsdatter

(* efter 1630, Skt. Nicolai, København, † 13/8 1718 [AO 39](#), Ringkøbing)

Helvig er Jacob Borchardsens søster og grandniece af Ribe-biskoppen Hans (Johan) Borchardsen (Burchard). Som ubemidlet enke får hun lov at videreføre sin afdøde mands embede som postmester og passer det upåklageligt, indtil hun overdrager det (med kgl. bevilling) til datteren Karen Sophie 22/2 1713.⁴⁶

Gift – sandsynligvis efter 1660, da yngste barn (af 4) er født 1674 - med

Jens Pedersen Bredal

(* 1624-25, † 9-10/3 1674, Ringkøbing)

– se afsnittet ”Om Jens Bredals herkomst”, **Tavle 5** med hans relationer til Baggesenfamilien og tillæg side 19-20.

Postmester i Ringkøbing. Fra 1664 tillige borgmester⁴⁷, da han efterfølger Jens Jensen, der dør 2/11 1664.⁴⁸ Jens Jensens enke, Ingeborg Pedersdatter [Baggesen], er søster til Margrethe Pedersdatter [Baggesen], der er gift med borgmester Claus Hansen Svane i Vejle. Ingeborgs lavværg, rådmand Jesper Urbansen, er gift med Ingeborgs faster, Maren Baggesdatter⁴⁹, der er halvkusine til den foromtalte Sidsel Hansdatter Amerinus, der er gift med præsten Mads Andersen Bredal i Bredsten. Da Jesper Urbansen i 1668 begår selvmord⁵⁰, bliver Jens Bredal lavværg for enken Maren Baggesdatter⁵¹.

Børn i ægteskabet (generation 7):

- Karen Sophie Jensdatter Bredal († 16/11 1735) – gift 27/8 1705 i Kbh. med præsten Ephraim Clausen Lesle, der dør 1708 eller 1709 i Vorgod. Karen Sophie er fra 1713 postmester i Ringkøbing. Det er mit gæt, at hun hedder Karen efter sin farmor (se side 24). Navnet Sophie er givetvis efter hendes mormor. NB: Som nævnt under **6.1** menes Ephraim Lesle at være søn af præsten fra Løderup, og han må dermed kende Birgitte Bertelsdatters familie. Han beskikkes 17/3 1705 til præsteembedet i Vorgod efter afdøde Jørgen Mouridsen From, hvis enkes svigerinde, Ilse (eller Üse) Pedersdatter, er præstefrue fra Hee og moster til Lesles efterfølger, Peder Thomasen Blichfeld.
- Rebecca Jensdatter Bredal – gift 16/12 1704 i Ringkøbing med Sebald Billefeldt (der også kaldes Bielefeld) – Parret har i 1718 været mange år udenlands og når først ”hjem” til Ringkøbing akkurat dagen efter morens død. De frasiger sig arv og gæld efter moren og overlader arven til de to andre søstre, der jo har været der for moren alle årene – måske er boets ringe tilstand også medvirkende til denne beslutning...
- Peder Borchert Jensen Bredal – navn efter farfar & morfar. Han og fætteren Niels optages sammen 1690 på universitetet som studenter fra Sorø og bor fra indvielsen 29/5 1691 på Borchs Kollegium. Peder læser teologi, men dør 1694 og begravnes i Oluf Borchs grav i Vor Frue Kirke⁵². Slettet fra Borchs Kollegium 18/5.
- Lisbeth Marie Jensdatter Bredal (* 1674) – er endnu ugift i 1718 og har opholdt sig hos moren. Hun er måske opkaldt efter morens søster Lysabeth? Må være død uden livsarvinger før 1735, da søsteren Rebecca (repræsenteret ved ægtemanden) dette år er eneste arving efter Karen Sophie ifølge loven.

Jens Bredals bo er stort, men reelt fallit, da de mange gældsposter overstiger aktiverne. Blandt andet er der en uafklaret gæld til biskop Erik Bredal i Norge, der er medvirkende til, at bobehandlingen udsættes i godt et år. Den nu afdøde biskop gør dog af indlysende grunde ikke krav på sit tilgodehavende. Alle øvrige kreditorer erklærer sig fyldestgjort og tilfredse med uddelingen, men der bliver altså ingen penge tilbage til arvingerne⁵³.

Da Helvig dør i 1718 er der kun få rigsdaler til deling mellem arvingerne.⁵⁴ Hendes to døtre, præsteenken Karen Sophie og den ugifte Lisbeth Marie, arver, men er ikke velstillede. De arver dog også hver 1/16 af boet efter præsten Laurids Axelsen i Vester Bølle⁵⁵, idet 3/4 af hans bo går til hans afdøde hustrus slægt, mens resten deles med 1/8 til Peder Hansen, der er søn af Laurids' bror, Hans Axelsen, mens den sidste 1/8 deles mellem Jens Bredals to døtre. Jens må nemlig – ifølge testamentet⁵⁶ – være Laurids' fætter på mødrene side. Laurids' mor, Anne Jensdatter (født og døbt i Rudkøbing) må dermed være søster til Peder Andersen Bredals 1. hustru, (Jens' hidtil ukendte mor), der således også er en ”Jensdatter” og sandsynligvis hedder Karen – se artiklens sidste afsnit om ”Teorier”.

TAVLE 2A – Generation 3 til 6 (Rolluf Borchardsens slægtsgren)

III

Borchard
Johansen
Quelkmeyer
Klokke- og
bøssestøber i
København

~

Elisabeth
Rollufsdatter
Deventer

IV

Rolluf
Borchardsen
Klokke- og
stykkestøber i
København

~

Barbara
Jochumsdatter

~

Felix
Fuchs
"Rotgeter"
i
København

Hartvig
Borchardsen
Klokke- og
stykkestøber i
København

**Hans (Johan)
Borchardsen**
Biskop i Ribe
1635-43

~

Karen
Jørgensdatter
Brod

**Se
Tavle 2B**

V

Jochum
Rolluf-
sen

Borchard
Rollufsen
Guld- og
sølvsmed
i Kbh.

~

Sophie
[Borker
Guld-
smeds]

3 andre
børn,
der dør
1624-33

Anne
Felix-
datter

Karen
Felix-
datter

Elisa-
beth
Sophie
Felix-
datter

~

Kr.
Lavridsen
Død
senest
1669

VI

Friedrich
Pøpping
Handelsmand
i København

~

Barbra
Borchards-
datter

Lysabeth
Borchards-
datter

Birgitte
Bertels-
datter
Aquilonia

~

Jacob
Borchard-
sen
Præst i
Alsted og
Fjenneslev
1663-95

~

Margrethe
Claus-
datter
Borch

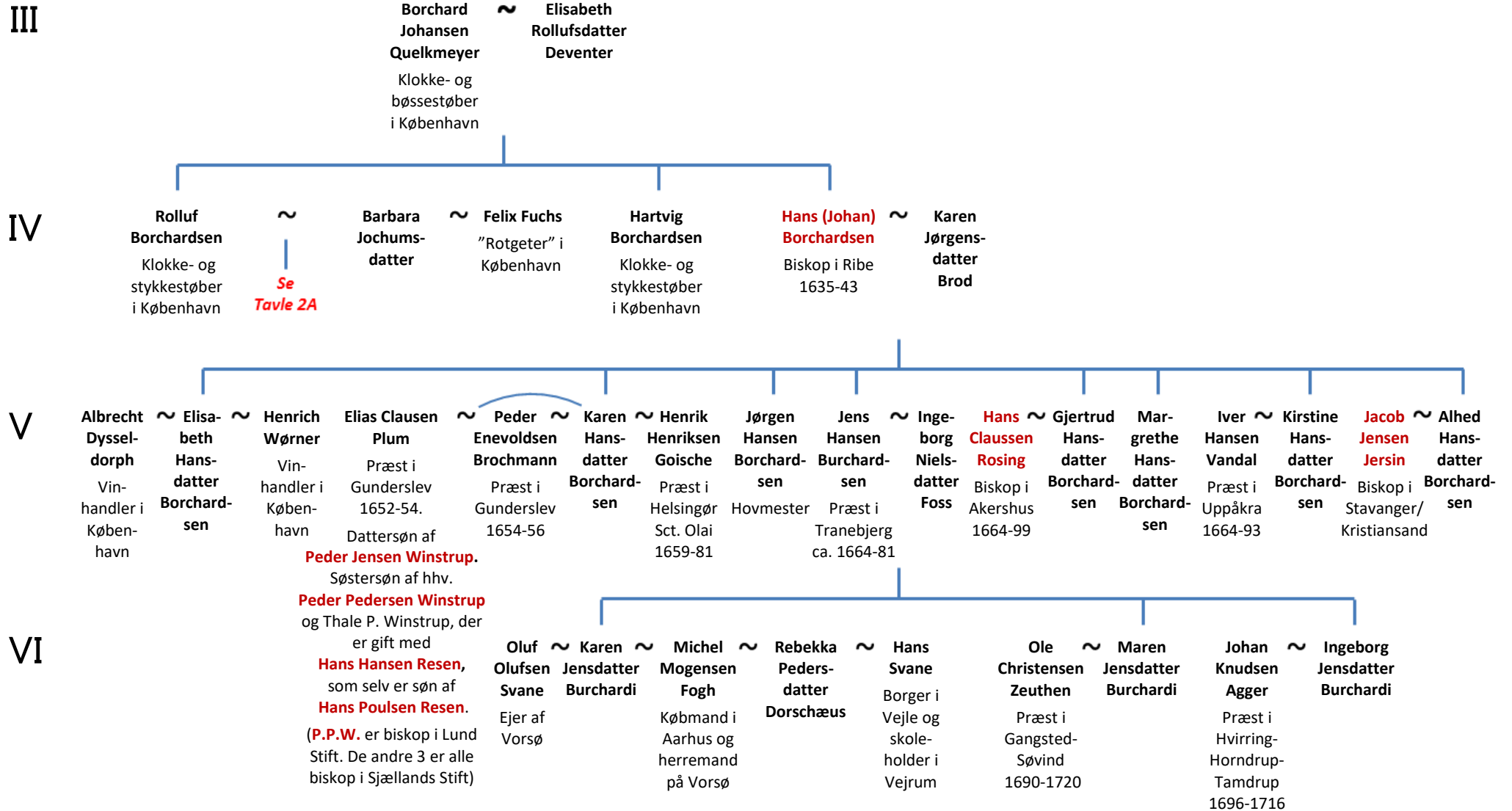
Helvig
Borchards-
datter

~

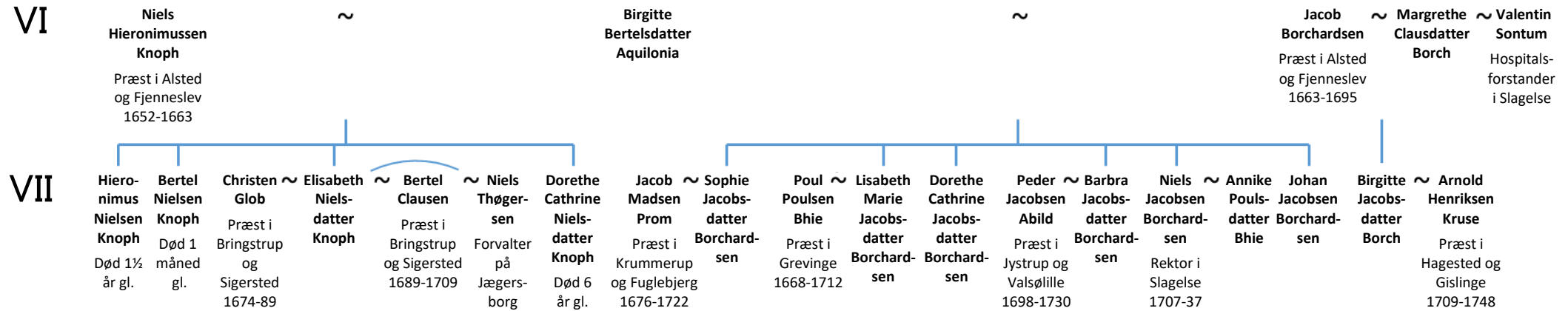
Jens
Pedersen
Bredal
Borgmester og
postmester i
Ringkøbing
1664/65-74

Postmester i
Ringkøbing
1674-1713

TAVLE 2B – Generation 3 til 6 (Hans Borchardsens slægtsgren)

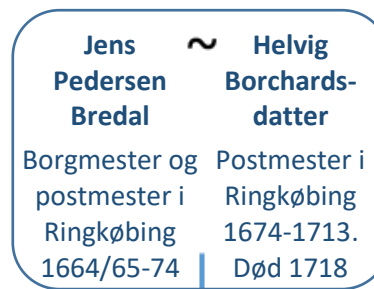

TAVLE 3 – Generation 6-7, Jacob Borchardsens efterslægt (incl. stedbørn)

TAVLE 4 – Generation 6-7, Jens Bredals og Helvig Borchardsdatters efterslægt

VI

VII

Peder Borchert Jensen Bredal
Død 1694

Ephraim Clausen Lesle
Præst i Vorgod og Nørre Vium 1705-08/09

~ **Karen Sophie Jensdatter Bredal**
Postmester i Ringkøbing 1713-(34?)

Sebald Billefeldt (Bielefeldt / Bilfelt) ~ **Rebecca Jensdatter Bredal**
Parret bor i 1735 i Strellev Sogn | Eneste arving efter søsteren Karen Sophie i 1735

Lisbeth Marie Jensdatter Bredal
Død før 1735

Om Jens Bredals herkomst:

Et hidtil uløst spørgsmål har været, hvordan borgmester Bredal er beslægtet med de øvrige medlemmer af Bredalfamilien. Jeg mener nu at have fundet svaret. Det strider dog mod Carl Lindberg Nielsens udsagn i "Ringkøbing Købstads Historie" (CLN)⁵⁷, om at borgmesteren hedder Jens **Sørensen** Bredal.

Den *tidligst* kendte **Søren Bredal** er først født den 2/8 1655 i Trondhjem og er dermed mindst 50 år for ung til at være far til Jens Bredal. Han er sandsynligvis opkaldt efter sin mors farbror, Søren Jensen Helkand, dvs. navnet Søren kommer nok først ind i Bredalslægten "udefra" i 1655.

På baggrund heraf har jeg valgt at krydstjekke borgmesterens patronym og mener nu – med et enkelt forbehold – at have bevis for, at han faktisk må hedde Jens **Pedersen** Bredal!

CLN anfører ingen kilder til sin information om borgmesterens navn, men oplyser stort set kun hans og hans hustrus dødsdage, at hustruen – og senere datteren – fortsatte som postmester, og at boet reelt var fallit.

CLNs dokumenterede oplysninger om Ringkøbings borgmestre ophører reelt med borgmestrene Jens Jensens og Mogens Pedersens død i hhv. 1664 og 1673. Detaljerede beskrivelser genoptages først fra 1682, efter at den nye forordning for købstædernes styre er trådt i kraft.

- Navnet Jens Sørensen Bredal forekommer hverken i "Nygårds Sedler"⁵⁸ eller i **universitetsmatriklen**.⁵⁹
- Ingen "Jens Sørensen" på Kbh. Univ. mellem 1640 og 1664 synes at kunne være Jens Bredal – se note.⁶⁰
- Patronymet ses hverken i Jens Bredals, hustruen Helvigs og Jesper Urbansens skifter eller i kirkebogen.

Selv om CLN ikke selv anfører kilde til patronymet "Sørensen", så findes der faktisk flere plausible forklaringer:

Iflg. Nationalmuseets skrift om "Ringkøbing Kirke"⁶¹ (RK) sælges nemlig i 1816 en ukendt fhv. borgmester og rådmand Sørensens ligsten, der ifølge auktionslisten er fra **ca.** 1678. Det er tilsyneladende kun navnet Sørensen, der har været læseligt på stenen (et spørgsmål kan jo så være, om dette navn reelt **også** har været ulæseligt?). Måske er personen død et helt andet (ulæseligt) år – eller der kan slet og ret være en skrivefejl i auktionslisten?

CLN mener givetvis, det må være Bredals ligsten, da der iflg. hans liste i bogen ikke er andre borgmestre med **ukendt** patronym i den "tyndt dokumenterede" periode omkring 1678.

Iflg. RKs note 199 er CLNs liste over rådmænd og borgmestre dog ikke komplet!

I 1660'erne omtales en Jens Sørensen i mange skifterregistreringsforretninger i Ringkøbing. Det er **ikke** Jens Bredal, da denne Jens Sørensen som oftest optræder som registreringsmand, der udfører registrering af boet "udi borgmester Jens Bredals [og flere andre øvrighedspersoners] overværelse" – se note med eksempel.⁶²

Det må være ud fra skiftet, når RKs note 198 sætter Jens Bredals dødsdag til 9/2 1674, der er de sædvanlige 30 dage før boopgørelsen, som iflg. skifteprotokollen finder sted 11/3 1674. Boet afsluttes endeligt den 24/3 1675, der i protokollen siges at være "Aars og siette Uges Dag" efter Jens Bredals død⁶³.

Navnet **Jens Sørensen** er anført flere steder i skiftet efter Jens Bredal – **Det er dog ikke Jens Bredal, der omtales!**

En **Jens Sørensen d. Yngre** bliver lavværg for Jens Bredals børn Peder Borchert og Rebecca. Det giver ikke belæg for evt. at konkludere, at han så er Jens "Sørensen" Bredals bror, især ikke da der i skiftet efter Jens Bredal også nævnes to kreditorer med fordring i boet, hhv. en **Jens Sørensen Velling** og en **Jens Sørensen d. Ældre**.

Med alle disse fejlmuligheder er CLNs udsagn om patronymet måske en forståelig fejlslutning. Erik Brejl har da også valgt at fjerne **[Sørensen]** i sit skifteuddrag.

I det følgende gennemgår jeg min argumentation for, at Jens Bredals far hedder **Peder**, og at Jens Bredals eneste søn, Peder Borchert, dermed ses opkaldt efter både sin farfar og sin morfar.

Blandt Bredal'erne i første halvdel af 1600-tallet er jeg kun stødt på 4 mænd, der både har fornavnet Peder og samtidig aldersmæssigt kan være far til Jens. Den ene af disse, præsten **Peder Rasmussen Bredal** i Egense, har i forvejen en kendt søn Jens Pedersen Bredal, der først er rektor i Faaborg⁶⁴, og som i 1653 bliver præst i Klovborg og forbliver i dette embede helt til 1681, så ham kan vi se bort fra her. De tilbageværende 3 muligheder er:

A) Søhelten, viceadmiral Peter Jensen Bredal, der menes født i Ditmarsken⁶⁵.

Han har uvis relation til de øvrige Bredal'er, men kan i princippet godt være søn af Jens Rasmussen Bredal i Ollerup. Der er dog ingen umiddelbare tegn på dette.

Peter Jensen Bredal "opvarter" i 1657 på Holmen ved flådens klargøring og bliver i 1658 ekvipagemester på Holmen. En evt. søn, Jens, kunne dermed godt være gift med en datter i en kanonstøberfamilie, men da Helvigs familie er ophørt med kanonstøberiet og døde mange år før 1658, så virker det temmelig usandsynligt.

Sidst, men ikke mindst, så er Peters 1. hustru, Anniche Gillesdatter, alt for ung til at være mor til Jens, da hun iflg. Dansk Biografisk Leksikon er født ca. 1630.

B) Peder Jensen Bredal, der er søn af præsten Jens Bredal i Pjedsted-Gårslev.

Hegelund skriver i sin almanak⁶⁶, at denne Peder prædiker (i farens kirke i Pjedsted?) den 27/7 1596. Han er antagelig farens ældste søn og opkaldt efter sin mors første mand, Peder Glambek. Dermed er han nok født allerede i 1550'erne. Om han har været kapellan hos faren er tvivlsomt. Hegelund omtaler kun denne ene prædiken [som måske blot er en øvelsesprædiken af en ung, håbefuldt "præsteaspirant"].

Jeg har ikke fundet yderligere information om denne Peder Jensen; men han kan – teoretisk set – godt være far til en Jens Pedersen Bredal, og i så fald er denne Jens Bredal sandsynligvis halvfætter til biskop Erik Bredal.

C) Sognepræsten Peder Andersen Bredal i Kettinge, der – som den eneste af de 3 - har en veldokumenteret søn Jens:

Denne Jens Pedersen Bredal menes født 1624 eller 1625 i Peder Andersen Bredals 1. ægteskab, hvor hustruens navn hidtil har været ukendt. Vi ved dog nu (som vist på side 11), at hun **må** være en Jensdatter, og jeg mener, at hun må hedde **Karen** - se afsnittet "Teorier" om Laurids Axelsen.

Jens Pedersen Bredal går på Sorø Skole fra 1639 (Akademiet fra dec. 1644), immatrikuleres på Kbh. Universitet 19. december 1645 og bliver baccalaur i filosofi 5. maj 1646 (i øvrigt sammen med både den i pkt. 6.1 nævnte Oluf Olufsen Borch og Birgitte Bertelsdatters formodede svoger fra 1. ægteskab, Hans Hieronimussen Knoph)⁶⁷.

I 1649 studerer Jens Pedersen Bredal i Rostock⁶⁸. I 1652 bliver han konrektor i Trondhjem, hvor han protégéres af sin farbror, biskop Erik Andersen Bredal.⁶⁹ Samtidig bliver Jens' bror Peder Pedersen Bredal kapellan ved Vor Frue Kirke i Trondhjem, hvor han i 1657 også bliver sognepræst og er det frem til sin død i 1664.

Der opstår strid med domkirkens kapellan, Mogens Hansen Blix, om konrektorembetet, og i 1655 afskediges Jens for forsømmelighed, da han har absenteret sig i 9 uger på et tidspunkt, hvor han burde have deltaget i et kapitelmøde i Trondhjem⁷⁰. Derved har Jens sandsynligvis forspildt sine videre gejstlige muligheder, og det er velsagtens grunden til, at han herefter vælger at studere videre, først i Bourges (1655)⁷¹ og senere i Paris⁷².

Han er vendt hjem til Danmark senest 1660, hvor hans far dør i starten af året. Ulykkeligtvis går Jens og hans søskendes arv efter faren tabt som følge af en ildebrand, og de er dermed økonomisk ringe stillet.

Den 31. maj 1660 bliver broren Anders dræbt og udplyndret af sin egen sikkerhedsvagt på en rejse mellem Roskilde og Ringsted⁷³, og den 10. december 1660 får Jens tilladelse til på egne og samtlige søskendes vegne at føre hans lig fra Sjælland til Kettinge på Lolland, hvor det begravnes sammen med faren.⁷⁴

Men her er sporet hidtil endt – Jens Pedersen Bredals skæbne efter december 1660 har ikke været kendt...

Jeg mener nu at have bevis for, at det er ham, der bliver postmester og borgmester i Ringkøbing i 1660'erne (sandsynligvis med god hjælp fra Bredalfamiliens venner og slægtninge i Baggesen-familien, herunder Maren Baggesdatters svoger af 1. ægteskab, borgmester Jens Jensen (der er gift med Marens niece), og Marens 3. ægtemand, rådmand Jesper Urbansen, jvf. **pkt. 5.2** og **6.2**). Se **Tavle 5** på side 21.

Denne slægtsforbindelse underbygger CLNs oplysning om, at byens råd i praksis har været "selvsupplerende" og at der som regel altid har været (eller hurtigt er opstået) tætte familiebånd mellem nye og eksisterende rådmænd og borgmestre. Relationen bekræftes yderligere af, at Jens Bredal bliver lavværge for Jesper Urbansens enke Maren Baggesdatter, der er hans farbror Mads Andersen Bredals hustrus halvkusine.

Jens har åbenbart haft en gæld til sin farbror og protektor, biskop Erik Andersen Bredal, der fx kan have lånt ham penge til hans studier eller etablering i Ringkøbing. Gælden til (den nu afdøde) biskop og magister Erik Bredal nævnes specifikt i Jens Bredals boopgørelse i 1674 og er med til at understrege og bekræfte slægtsrelationen.

I lighed med Jens kalder hans bror (kapellanen Peder Pedersen i Trondhjem) også *sin* ældste datter for Karen. Det beviser dog reelt ikke ret meget, da hendes mormor *også* hedder Karen. Det er dog min teori, at de to kusiner Karens farmor også har haft dette navn – se afsnittet med teorier.

Et væsentligt indicium er listen over indbo ved skiftet efter borgmesteren⁷⁵, der har en efter datidens målestok uhyre omfattende videnskabelig bogsamling på hele 111 bind. De fleste er lærebøger skrevet på latin (men af både **danske** og udenlandske forfattere) om teologi, medicin, astrologi, jura, sprog m.v. Hertil kommer en del franske bøger om kunst og kultur, rejser, politik og statskundskab. Disse bøger indikerer meget klart, at **Jens er universitetsuddannet**, hvilket da også bekræftes af, at han tituleres "hæderlig og højlærd" i skiftet⁷⁶.

Bøgernes faglige spændvidde bekræfter også, at han har læst "filosofi" (= andet end ren teologi, jura eller medicin), og bogsamlingens franske bøger passer rigtig godt med, at han er den Jens Pedersen Bredal, der – efter at have læst i København og Rostock – i 1655 studerer videre i Frankrig.

Jens Pedersen Bredal (* ca. 1625) er nogle år ældre end Helvig Borchardsdatter, der jo menes at være født *efter* 1630. På grund af hans specielle job- og studieforløb virker det oplagt, at han først har giftet sig, efter at han er vendt tilbage til Danmark sidst i 1650'erne. Tingen passer altså perfekt.

Det er påfaldende, at Jens Pedersen Bredal fra Kettinge tilsyneladende "forsvinder" i 1661, mens Jens Bredal i 1664/65 "dukker op" som borgmester i Ringkøbing, tilsyneladende uden kendt forhistorie, bortset fra at:

- Han tituleres "højlærd" (der oftest indikerer magister, doktor eller professor), og han læser fransk.
- Han skylder biskop Erik Bredal en ukendt sum penge i 1674 – skønt Erik Bredal da har været bosat i Norge i mere end 30 år og i øvrigt er død knap 2 år tidligere.
- Borgmesterens svoger Jacob Borchardsen er gift 1. gang med en svigerinde til Jens Pedersen Bredals studiekammerat Hans Hieronimussen Knoph og gift 2. gang med en niece til Jens Pedersen Bredals og Hans Hieronimussen Knops fælles studiekammerat Oluf Olufsen Borch.

Vigtigst er dog, at Jens Pedersen Bredal fra Kettinge og hans grandfætter Jens Pedersen Bredal i Klovborg ifølge matriklen er de eneste Jens Bredal'er, der har læst på Københavns Universitet i perioden 1630-65.⁷⁷

Selv **uden** en forudsætning om, at faren skal hedde Peder, så peger alle ovennævnte oplysninger entydigt på, at Peder Andersen Bredals søn Jens fra Kettinge og borgmester Jens Bredal i Ringkøbing er én og samme person!

Med mindre CLN (trods de manglende kildeoplysninger) alligevel skulle vise sig at have 100% skudsikker dokumentation for, at borgmesterens patronym **er** Sørensen, så mener jeg, at argumentationen ovenfor udgør et regulært og veldokumenteret bevis, da matriklen anses for at være meget pålidelig.

Med samme forbehold må dermed også gælde, at CLNs konklusion vedr. patronymet Sørensen **må** være forkert.

Nye informationer fundet efter september 2015:

Siden denne artikel blev færdigskrevet og publiceret i første version i september 2015, er der fremkommet en række nye oplysninger, der i væsentlig grad underbygger og bekræfter artiklens konklusioner og samtidig bidrager med ny viden om de pågældende personer.

Det har ført til beslutningen om at indarbejde dette korrigerende og supplerende afsnit i artiklen, så den hermed også inkluderer de senest fundne oplysninger.

Frem til og med side 18 i denne opdaterede artikel er der - i forhold til førsteudgaven – lavet nogle ”kosmetiske” smårettelser og tilføjet nogle få ekstra oplysninger om Oluf Bertelsen Aquilonius på side 8 og en del nyfundne data på siderne 9 og 11 om Niels Jacobsen Borch og fætterten Peder Borchert Jensen Bredals studier, herunder om deres optagelse på Borchs Kollegium i 1691, samt om Peder Borcherts død i foråret 1694. Herudover er der i 2021 blevet tilføjet helt nyfundne oplysninger om biskop Erik Bredals hustrus hidtil ukendte halvsøskende.

På denne og næste side (19-20) følger så en hel del nyfundne informationer vedrørende borgmester Jens Pedersen Bredal, der både endegyldigt bekræfter min tidligere konklusion om hans familiemæssige baggrund og bidrager med ny viden om hans fortsatte tætte forbindelse til Trondhjem og om hans aktiviteter og indkomster i perioden 1660 til 1668 i øvrigt.

Informationerne viser, at Jens Bredal - efter faren Peder Andersen Bredals død i 1660 og måske som følge af Jens' og hans brødres beklagelser over deres hårde økonomiske vilkår – får tildelt tiende som en slags "kirkeværge" i to præstegæld (pastorater) ved Trondhjem, hvor han frem til 1655 beviseligt var konrektor, og hvor hans farbror Erik Bredal fortsat er biskop i 1660.

Biskop Bredal måtte ellers efter Roskildefreden i 1658 flytte fra byen, der midlertidigt kom under svensk administration; men han var dog allerede i 1659 vendt tilbage, og ved fredsslutningen 27. maj 1660 kom hele Trondhjem Len igen under den Dansk-Norske krone.

Oplysningen kom frem, da jeg blev opmærksom på, at Knut Esmarch på siderne 6-7 i sin bog om Bredalslægten omtaler en Jens Bredal, der får kongebrev på den ovenfor beskrevne tiendeindtægt i 1660.

Esmarch forbinder ikke denne Jens Bredal med Peder Andersen Bredals søn, Jens, der på side 16 korrekt oplyses at have været konrektor i Trondhjem, men sammesteds fejlagtigt blandes sammen med Klovborgpræsten Jens Pedersen Bredal, der underskriver suverænitetssakten.

Når han ikke nævner det, så har Esmarch formodentlig slet ikke haft kendskab til, at der har været en borgmester Jens Bredal i Ringkøbing - endsige at han er den Jens Bredal, der får tildelt tiendeindtægterne.

Kongebrevet findes gengivet i *"Norske Rigs-Registranter tildeels i Uddrag"* bind XII, på s. 442 og lyder således:

"Jens Bredal Bevilling at maa oppeberge nogle Tiender.

F. III. G. a. v., at vi efter underdanigst Ansøgning og Begjering naadigst haver bevilget og tilladt, saa og hermed bevilger og tillader, at os elskelig, hæderlig og vellærde Jens Bredal maa oppeberge, nyde og beholde Skognen og Selbo Prestegjelds Kirketiender i Throndhjems Len, indtil vi anderledes tilsigendes vorder, dog skal han derimod forpligtet være, Kirkerne der sammesteds med Bygning, Lys, Oblater, Vin, Messeklæder og al anden Fornødenhed, som sedvanlig været haver, ved god Lige og Magt forsvarligen at holde uden Klage i alle Maader, saafremt han denne vores Benaading agter at nyde. Og skal Superintendenten der sammesteds, som nu er eller herefter kommendes vorder, tilbørlig Indseende have, at Kirkerne i saa Maader ei nogen Mangel lider. Cum inhib. sol. Kjøbenhavn 1 Oktober 1660. R. X. 250. (Conc. i Rigsarkivet.)"⁷⁸.

Da Jens Bredal i kongebrevet beskrives som "vellærd", står det igen klart, at det må være præstesønnen Jens Pedersen Bredal fra Kettinge, der er tale om – dvs. den senere borgmester i Ringkøbing.

Mon ikke biskoppen har været behjælpelig med opnåelsen af denne bevilling? Han havde åbenbart i forvejen et vist ry for at tilgodese sin egen familie med embeder o.l., og dette synes at være et godt eksempel herpå. Det virker i hvert fald, som om Jens Bredal er kommet temmelig let til disse tiendeindkomster.

I "Bygdebok for Selbu", der er en digital udgave⁷⁹ af udgivelsen "Selbu i Fortid og Nåtid", beskrives det således:

"I krigsåra fra 1657 og utover hvilte arbeidet med kirken. I 1660-åra var kirkeinntektene forpaktet bort til Jens Bredal, som da skulle stå for vedlikeholdet. Han hadde ingen regnskapsplikt, så vi vet ikke hva som ble gjort i dette tiåret — ventelig var det så godt som ingenting. I 1670, da kirkeinntektene igjen ble disponert av kirkevergen, var det ihvert fall påkrevd med stor reparasjon av taket, påslagning av nye vind-skier og spon der de gamle var løsnet, og tjærebredning".

I fortsættelse af disse oplysninger er der i maj 2016 fremkommet yderligere informationer, som endegyldigt beviser, at det er borgmesteren fra Ringkøbing, der i 1660 får tildelt tiendeindtægten, og at han i udstrakt grad misligholder sine pålagte forpligtelser i forhold til at oppebære denne indtægt:

I "Norske Kongebrev" (1660-1702), som er en fortsættelse af "Norske Rigsregistranter", findes han nemlig omtalt i bd. 1, s. 274, den 9/5 1668, hvor der står følgende:

" 124. 9/5 1668. NM. T. XI 410 b – 411 a. Konsept mangler. Brev til Titus Bülche. Borgermester Jens Bredal i Ringkøbing har hatt brev på Alstadhaug og Selbu hovedkirkers og annekskirkers tiender. Han har imidlertid også tatt inntekten av landskyld, bygsel og tredjeårstage. Dessuten har han ikke betalt kontribusjonerne. Han må betale tilbake de sistnevnte inntektene og betale kontribusjonerne, Soknepresten i Holtålen og kapellanen i Surnadal har inntil nå hatt de tilsvarende inntekter, men har forbrutt sin rett da de ikke har holdt kirkene med vin og brød. De har heller ikke vedlikeholdt kirkebygningene. De må betale de resterende kontribusjoner. "

Det står hermed klart, at Jens Bredal fra 1660 og indtil 1668 har kunnet opkrævet sognenes tiender uden selv at skulle yde nogen særlig indsats til gengæld. Dette "ben" ser altså ikke ud til at have været nogen hindring for, at han fra 1664 og i adskillige år fremefter parallelt hermed har kunnet passe både sin borgmesterpost og postmesterembedet i Ringkøbing og vel derudover også varetaget andre forretninger.

At han i 1668 bliver pålagt at tilbagebetale et beløb og skal afholde en del øvrige omkostninger, det kan måske være endnu en årsag til, at han kommer i gæld til sin farbror, biskop Bredal, og reelt er fallit ved sin død i 1674.

Det kan i øvrigt tilføjes, at frem til 1666 var Anders Hansen Bernhoft sognepræst i Holtålen, og hans datter var præstefrue i Selbu. Hans bror, Christen Hansen, var gift med Anna Christensdatter Arreboe. Hun var biskoppens svigerindes faster og samtidig borgmester Jens Bredals stedmors faster. Anders Hansen Bernhoft var dermed i realiteten Jens Bredals grandonkel.

Andre tilføjelser/rettelser:

I TAVLE 6 på side 22 er slutåret for Peder Rasmussen Bredals embedsperiode i Egense nu ændret fra 1641 til 1623, da edsbogen for Fyens Stift viser, at der allerede i 1623 blev ordineret ny sognepræst.

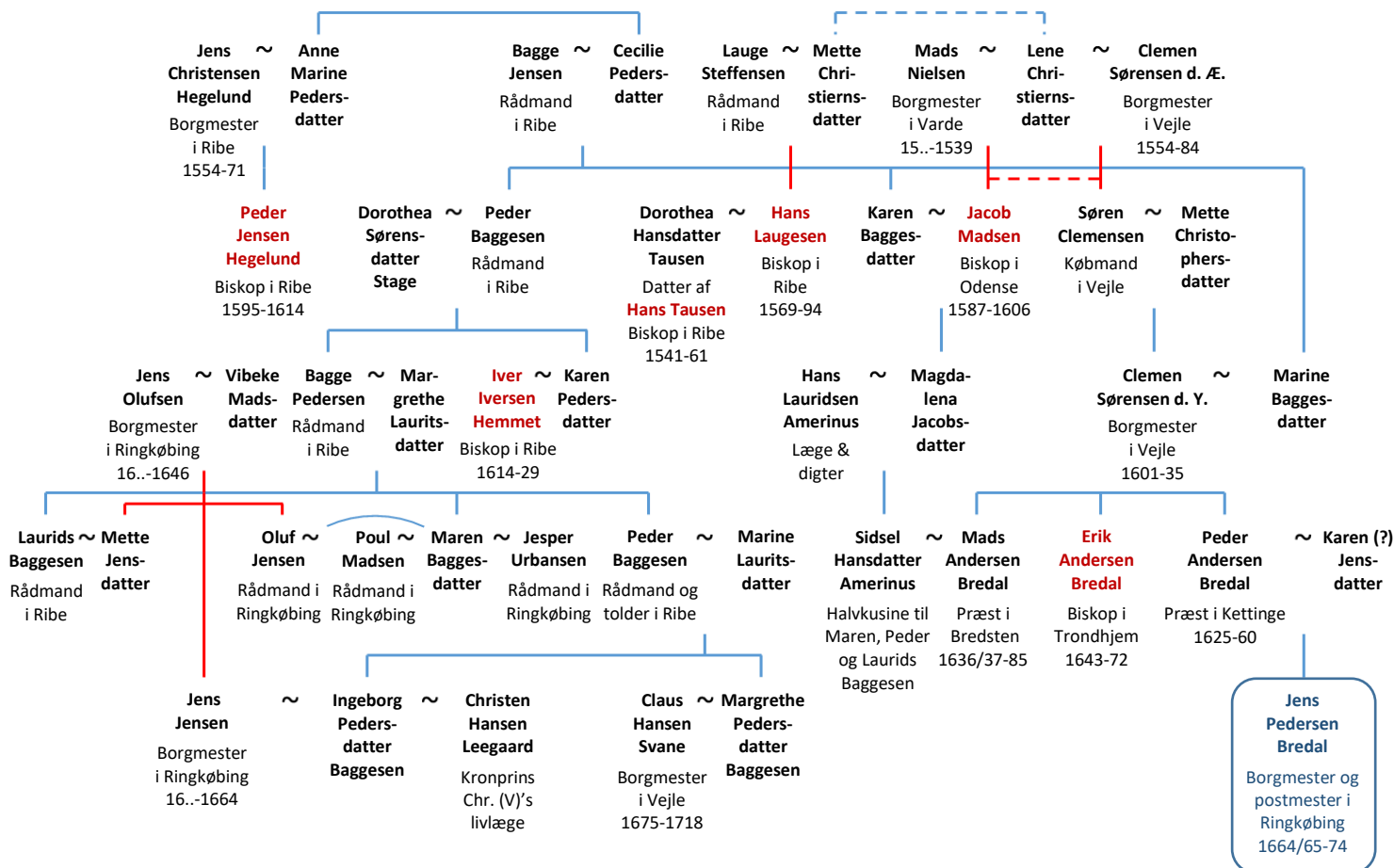
I samme tavle er startåret for Rasmus Madsen Bredals embedsperiode i Løvestad ændret fra 1640 til 1645, da han iflg. Lunds Stifts Herdaminne først blev ordineret som præst i 1642 og indtil 1645 var hjælpepræst i Lyngby (Ljungby) i Skåne. Han afgav embedet til sin svigersøn allerede 1671, og døde selv 1677. Af kopskatteoversigten for 1645 fremgår, at hans mor hedder Mette Pedersdatter, og at han også har en søster, der hedder Dorethe.

Biskop Bredals søsters fornavn «Mette» er ikke 100% dokumenteret, men både hendes søns og datters ældste børn hedder Hans og Mette, og hun er søster til biskoppen, da Ole Hansen Nysted i 1669 i en obligation omtaler ham som «min kiere Morbroder» - <http://www.arkivverket.no/URN:NBN:no-a1450-tl20080328650179.jpg>

Endelig er der på side 24 i afsnittet om Teorier tilføjet ny information om rektor Axel Hansens relation til Peder Andersen Bredal.

Med udgangspunkt i Jens Bredals hermed påviste ophav kan hans familiemæssige kobling til Baggesenslægten og de andre borgmestre og rådmænd i Ringkøbing nu illustreres:

TAVLE 5 – Baggesenslægten's forbindelse til Ringkøbing og Jens Bredal

De 3 viste Bredalbrødre (Mads, Erik og Peder) har nær tilknytning til Lene Christiørnsdatter og Clemen Sørensen den Ældres efterslægt. De er oldebørn af præsten Niels Bredal, der var lærer og rektor i Vejle og nær ven med borgmesteren og hans familie. Som bekræftelse på deres venskab dedicerede Niels Bredal i 1568 sin bog "Børne Speigel"⁸⁰ til borgmesteren, hvis sønner (Jacob Madsen og Søren Clemensen) Niels Bredal havde undervist.

Borgmester Clemen Sørensen d. Ældres sønnesøn af samme navn (d. Yngre) går også i skole hos rektor Niels Bredal og dennes søn Rasmus Bredal i Vejle. På denne tid må Anders Rasmussen Bredal også være elev på skolen.

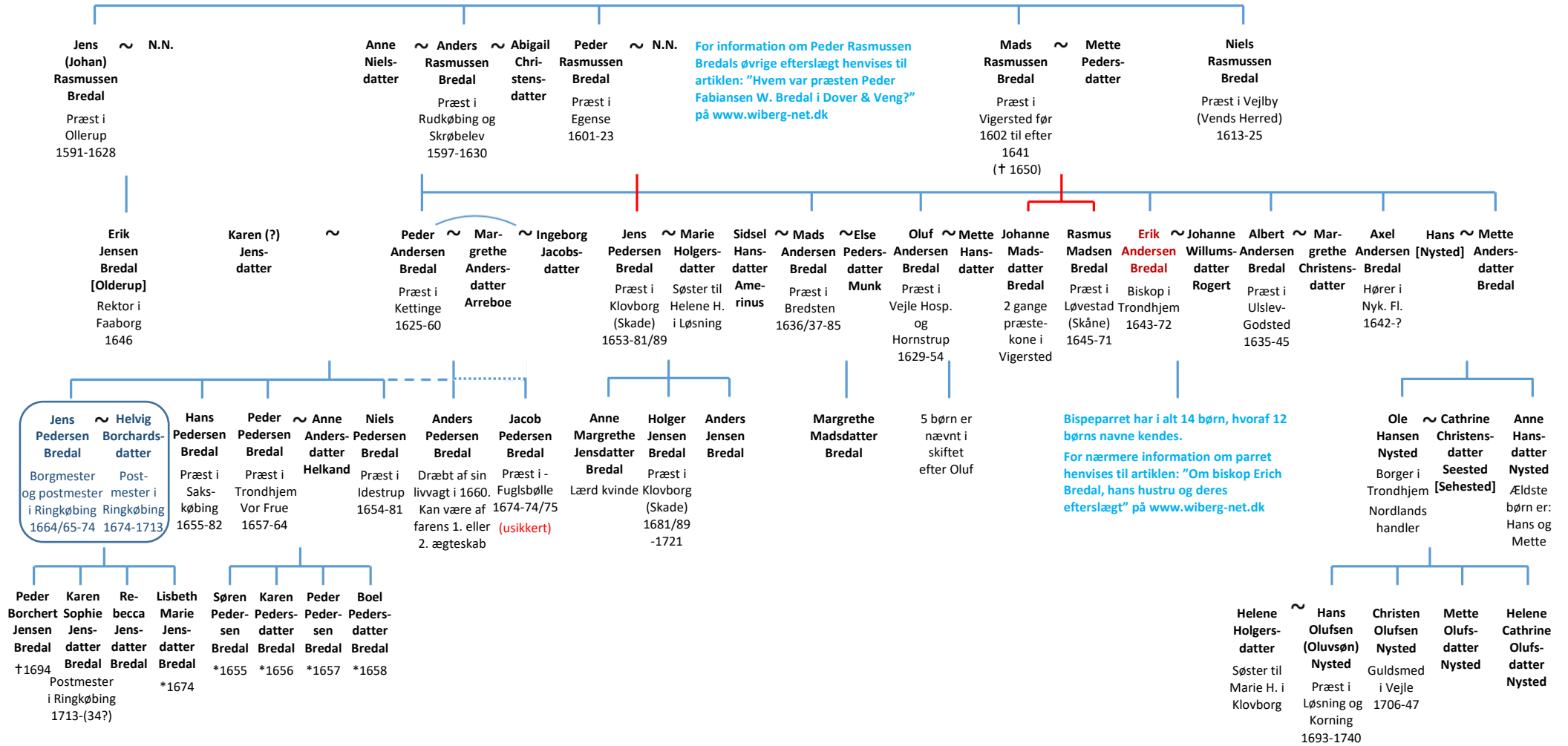
Clemen Sørensen d. Y. (der både er borgmester i Vejle og sysselprovst i Jelling Sysselprovsti med kaldsret til kirkerne) udpeger sidenhen brødrene Mads og Oluf Andersen Bredal til præster i hhv. Bredsten og Vejle Hospital. Mads Andersen Bredal ægter forgængerens Niels Villumsens enke, Sidsel, der er barnebarn af Jacob Madsen (borgmesterens farbror).

Til orientering er på næste side anført en tavle, der illustrerer store dele af Jens Bredals slægt på fædrene side. Detaljeret dokumentation for denne tavle falder uden for artiklens emne og er derfor udeladt; men tavlen er i store træk baseret på Wiberg, Edsbogen for Fyns Stift, Odense Skifteprotokol⁸¹, Erik Brejls skifteuddrag, "Nygårds Sedler" samt Universitetsmatriklen.

Det kan her bemærkes, at Jens Bredals halvfætter Holger Jensen Bredal er gift 1. gang med Kirsten Nielsdatter Borch, der er kusine til Jacob Borchardsens hustru Margrethe Clausdatter Borch.

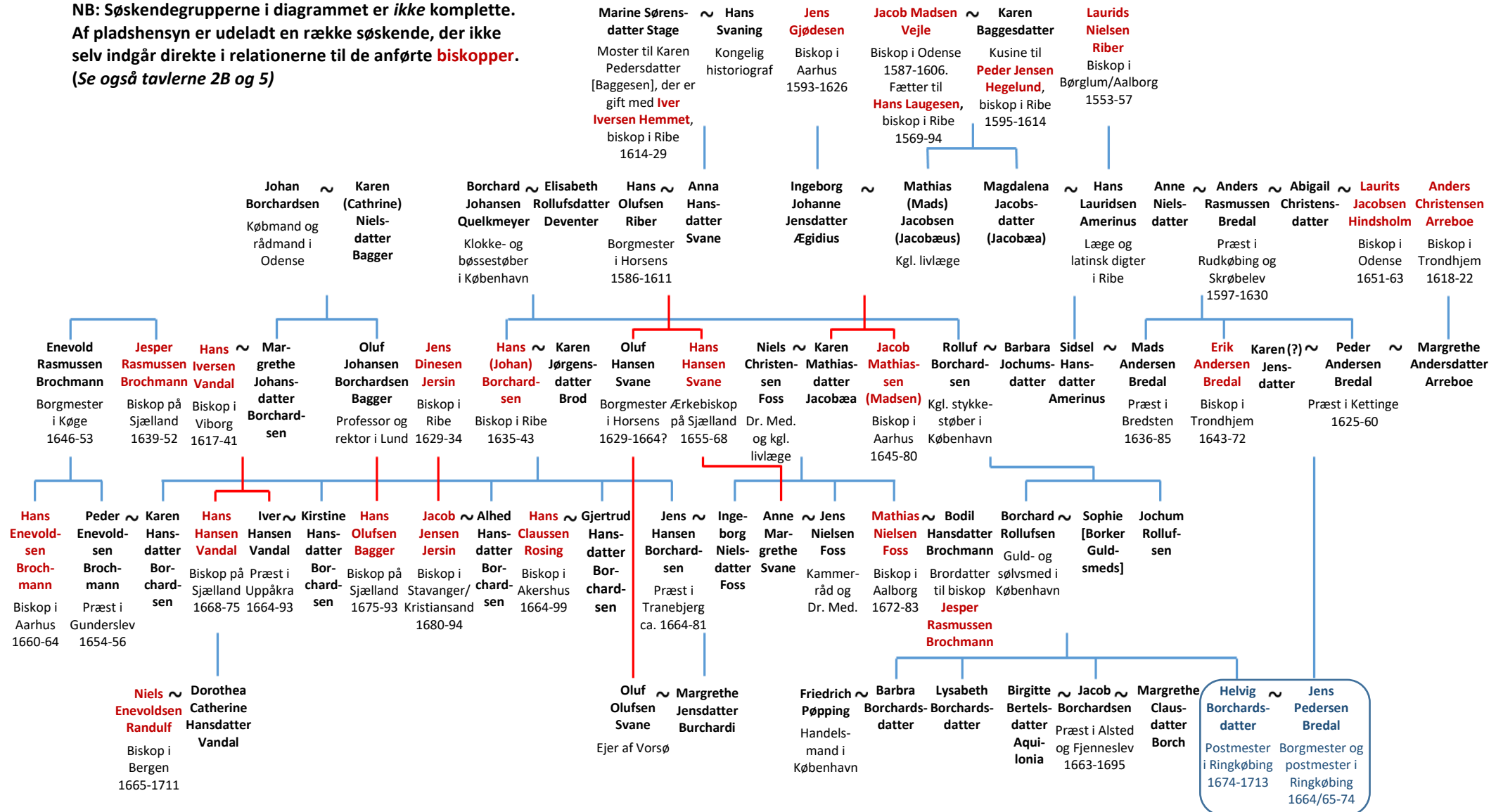
Holger Jensen Bredals mor, Marie Holgersdatter, menes at være datter af præsten Holger Gabrielsen⁸² i Hylke og Stouby, der var ungdomsven med Bertel Knudsen Aquilonius⁸³ og anses for at være sønnesøn af Holger Rosenkrantz på Boller⁸⁴. Det sidste er sandsynliggjort, men er dog **ikke** endegyldigt bevist⁸⁵. Mariens søster Helene Holgersdatter bliver gift med Holger Jensen Bredals halvfætters søn, præsten Hans Olufsen Nysted i Løsning.

TAVLE 6 – Borgmester Jens Bredals slægt på fædrene side (i uddrag)

TAVLE 7 – Udvidet slægtsdiagram med de fleste af Helvig Borchardsdatter og Jens Bredals relationer til danske og norske biskopper

NB: Søskendegrupperne i diagrammet er *ikke* komplette.
Af pladshensyn er udeladt en række søskende, der ikke selv indgår direkte i relationerne til de anførte **biskopper**.
(Se også tavlerne 2B og 5)

Teorier:

NYT: Teorien i tidligere artikelversioner om Jens Bredals relation til Laurids Axelsen er nu bekræftet:

I et brev fra oktober måned 1632 inviterer Anders Christensen Arreboe i Vordingborg rektor Axel Hansen i Nakskov til at deltage ved bryllupsfesten i Vordingborg den 21/10 1632 for Margrethe Andersdatter Arreboe og Peder Andersen Bredal, hvilket indikerer en nær relation mellem Axel Hansen og Peder Andersen Bredals familie.⁸⁶ **Nedenfor påvises, at Axel Hansen er svoger til Peder Andersen Bredals første hustru!**

Jens Bredals døtre, Karen Sophie og Lisbeth Marie, arver efter præsten i Vester Bølle, Laurids Axelsen. Han er søn af ovennævnte rektor Axel Hansen, der i 1637 blev sognepræst i Ryde på Lolland, og dennes 2. hustru, **Anne Jensdatter**, der (iflg. Wiberg) er født i Rudkøbing i 1607. Hun må så være døbt af Peder Andersen Bredals far, præsten Anders Rasmussen Bredal i Rudkøbing, der således må have kendt familien.

Ifølge Laurids' testamente⁸⁷ er hans mor, Anne, det arveretslige bindeled til Jens Pedersen Bredal, hvilket så kun kan være via Peder Andersen Bredals ægteskab med Annes søster, så Laurids og Jens er fætre, og Jens og hans helsøskende dermed ville være Laurids' "arvinger efter loven", hvis der **ikke** var skrevet testamente. Laurids har dog i sit testamente besluttet at af egne slægtninge, han måtte have, er det kun hans brorsøn, Peder Hansen og hans afdøde fætter, Jens Bredals børn, der skal arve, da hans øvrige slægtninge altid har boet langt væk, og han aldrig har kendt dem. Dermed bliver der fx ingen arv til Jens' 3 afdøde helsøskendes evt. ægtefødte børn!

Teori om Peder Andersen Bredals 1. hustrus fornavn:

Af ovenstående ved vi så, at Peder Andersen Bredals 1. hustru er en **Jensdatter**, hvilket også forklarer, hvorfor Peders ældste søn får navnet Jens! Jeg mener, hustruen så må hedde **Karen**. Begrundelsen herfor er følgende:

Jens' og Helvigs egne børn hedder:

- Peder Borchert, (navn efter både farfar og morfar)
- **Karen** Sophie (antagelig navn efter både **farmor** og mormor)
- Rebecca (ukendt opkald)
- Lisbeth Marie (dobbeltnavnet må være fra Helvigs familie, da det i forvejen bæres af Lisbeth Maries kusine)

Jens' bror, Peder Pedersen Bredal i Trondhjem, har også en datter Karen. Hans hustru Anne Helkands mor hed også Karen, men da Anne Helkand var enke efter Niels Schjelderup (hvis mor også hed Anne) og har en datter Karen i det 1. ægteskab, så må **hun** vel være opkaldt efter sin mormor. Når begge Anne Helkands samtidigt levende døtre kaldes Karen (Nielsdatter og Pedersdatter), er de næppe begge opkaldt efter mormoren, men snarere efter de to "obligatoriske" bedstemødre. Jens og Peders fælles mor må derfor med stor sandsynlighed også hedde Karen!

Om en hypotetisk slægtsforbindelse mellem Iver Hansen Vandals morfar og Vandals hustru, Kirstine Johansdatter Borchardsens farfar - se sidst i afsnit 4.2):

Det kunne være interessant at vide, om der evt. er en direkte (nær) slægtsforbindelse mellem rådmand Johan Borchardsen i Odense og den samtidige Borchard Johansen (Quelkmeyer)?

Rådmanden er nemlig far til Hans Iversen Vandals hustru, Margrethe Johansdatter Borchardsen, og der er rigtig mange navnesammenfald mellem de 2 Borchardsers efterslægt. Eksempelvis har Margrethe en søster og 2 børnebørn, der hedder Helvig/Hedevig og et andet barnebarn, der hedder Gertrud. Herudover forekommer bl.a. navnene Margrethe, Karen og Jens i begge slægter.

NB: denne hypotese er ikke undersøgt, og jeg kender intet bevis for en sådan teori, men den ville være godt i tråd med de øvrige slægtsrelationer "på kryds og tværs" mellem periodens biskopper.

Der er altså fortsat muligheder for at granske videre i Helvig Borchardsdatters interessante slægt! 😊

Noter og kildehenvisninger:

-
- ¹ I forbindelse med udarbejdelsen af denne artikel vil jeg takke for gode råd og input fra Jørgen Pedersen, Erik Brejl og Randi Rostrup.
- ² Arkivalier Online, Kirkebøger: <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/geo/geo-collection/5>
- ³ Generelle oplysninger om danske præster og deres familie stammer – hvor intet andet er anført – fra **S. V. Wiberg: Personalthistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, Bd. 1-5. Odense 1870-1878**. I praksis er anvendt både den originale, trykte version og den nye, reviderede og digitale udgave på webadressen: <https://wiberg-net.dk/>
- ⁴ Jan Løve Østerbye (sept. 2010) om "Slægten Rosenstand": <https://arosleo.dk/doc/Slægten%20Rosenstand.pdf>
- ⁵ Otto Bloms artikel om stykkestøbere og støberier i *Historisk Tidsskrift, Bind 5. række, 4 (1883-1884)*, pg. 381-382 https://img.kb.dk/tidsskrift.dk/pdf/hto/hto_5rk_0004-PDF/hto_5rk_0004_81216.pdf
- ⁶ Nationalmuseet: *Danmarks Kirker (I – København By)*, pg. 603: http://danmarkskirker.natmus.dk/uploads/tx_tcchurchsearch/KobenhavnBy1_459-621.pdf
- ⁷ *Dansk Biografisk Leksikon Bind 19*: https://www.rosekamp.dk/DBL_All/DBL_19_text.pdf
- ⁸ Otto Bloms artikel om stykkestøbere og støberier i *Historisk Tidsskrift, Bind 5. række, 4 (1883-1884)*, pg. 381-382 https://img.kb.dk/tidsskrift.dk/pdf/hto/hto_5rk_0004-PDF/hto_5rk_0004_81216.pdf
- ⁹ Sejerslev Kirke: <https://sejerslevkirke.dk/galleri/kirken/>
- ¹⁰ Nationalmuseet: *Danmarks Kirker (XII – Thisted Amt)*, Bind 2, pg. 1024: http://danmarkskirker.natmus.dk/uploads/tx_tcchurchsearch/Thisted_1013-1025.pdf
- ¹¹ Oluf Nielsen: *Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse, bind IV*, pg. 63: https://www.eremit.dk/ebog/khb/4/khb4_2.html
- ¹² Nationalmuseet: *Danmarks Kirker (I – København By)*, pg. 548: http://danmarkskirker.natmus.dk/uploads/tx_tcchurchsearch/KobenhavnBy1_459-621.pdf
- ¹³ Nicolai Jonge: *Den kongelige Hoved- og Residenz-stad Kjøbenhavns Beskrivelse... Bog 1*, kap. 3, pg. 157 <https://www.kobenhavnshistorie.dk/index.php/e-boger/14-bog/dkhkb/182-dkhkb?start=4>
- ¹⁴ Nicolai Jonge: *Den kongelige Hoved- og Residenz-stad Kjøbenhavns Beskrivelse... Bog 2*, kap. 9, pg. 129: <https://www.kobenhavnshistorie.dk/index.php/e-boger/14-bog/dkhkb/182-dkhkb?start=11>
- ¹⁵ Nationalmuseet: *Danmarks Kirker (I – København By)*, pg. 551: http://danmarkskirker.natmus.dk/uploads/tx_tcchurchsearch/KobenhavnBy1_459-621.pdf
- ¹⁶ Ditlev Tamm: *Kongens Retterting 1537– 1660*, Danske Jurister og Økonomers Forlag, 2003:
- ¹⁷ Nationalmuseet: *Danmarks Kirker (I – København By)*, pg. 590: http://danmarkskirker.natmus.dk/uploads/tx_tcchurchsearch/KobenhavnBy1_459-621.pdf
- ¹⁸ Nationalmuseet: *Danmarks Kirker (VI – Præstø Amt)*, pg. 270: http://danmarkskirker.natmus.dk/uploads/tx_tcchurchsearch/Praestoe_0264-0271.pdf
- ¹⁹ H.U. Ramsing: *Kjøbenhavns Ejendomme 1377-1728*, bd. VIII Købmager kvarter, København 1962, s. 60.
- ²⁰ Om Gimlinge Kirkes klokker: <https://www.gimlinge-hyllested-kirker.dk/om-tro-og-livsmod/default-f6ff377cd6>
- ²¹ Otto Bloms artikel om stykkestøbere og stykkestøberier i *Historisk Tidsskrift, Bind 5. række, 4 (1883-1884)*, pg. 383 https://img.kb.dk/tidsskrift.dk/pdf/hto/hto_5rk_0004-PDF/hto_5rk_0004_81216.pdf
- ²² Otto Bloms artikel om stykkestøbere og stykkestøberier i *Historisk Tidsskrift, Bind 5. række, 4 (1883-1884)*, pg. 385 https://img.kb.dk/tidsskrift.dk/pdf/hto/hto_5rk_0004-PDF/hto_5rk_0004_81216.pdf

- ²³ Nationalmuseet: *Danmarks Kirker (I – København By)*, pg. 590:
http://danmarkskirker.natmus.dk/uploads/tx_tcchurchsearch/KobenhavnBy1_459-621.pdf
- ²⁴ Nationalmuseet: *Danmarks Kirker (I – København By)*, pg. 566:
http://danmarkskirker.natmus.dk/uploads/tx_tcchurchsearch/KobenhavnBy1_459-621.pdf
- ²⁵ Otto Bloms artikel om stykkestøbere og stykkestøberier i *Historisk Tidsskrift, Bind 5. række, 4 (1883-1884)*, pg. 384-385
http://img.kb.dk/tidsskrift.dk/pdf/hto/hto_5rk_0004-PDF/hto_5rk_0004_81216.pdf
- ²⁶ Om pesten i 1654 - *Danmarkshistorien*, Aarhus Universitet:
<https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/begravelsesforordning-under-pest-17-august-1652-og-27-maj-1654/>
- ²⁷ *Herredags Dombog 1643*, pg. 101-105: <https://www.sa.dk/ao/billedviser?epid=17191819#197915,36414082>
- ²⁸ Bricka: *Dansk Biografisk Leksikon, Bind 2*, pg. 510 om Hans Borchardsen: <http://runeberg.org/dbl/2/0512.html>
- ²⁹ *Københavns Diplomatarium Bind VI* pg. 306, Mandtal over Hovedskatten, København 1645:
https://www.eremit.dk/ebog/kd/6/kd6_220.html
- ³⁰ J. Kinch: *Ribe Bys Historie og Beskrivelse*, pg. 439 ff: <https://archive.org/details/ribebyshistorieo02kinc>
- ³¹ Nationalmuseet: *Danmarks Kirker (I – København By)*, pg. 607:
http://danmarkskirker.natmus.dk/uploads/tx_tcchurchsearch/KobenhavnBy1_459-621.pdf
- ³² Ejnar C. Larsen: Nogle familier med rod i 1500-tallets Ribe. *Personalthistorisk Tidsskrift, Årgang 115 (1995)*, pg. 52-53 og 82 (note 221)
- ³³ Bricka: *Dansk Biografisk Leksikon, Bind VIII* pg. 457 om Jacob Jensen Jersin: <http://runeberg.org/dbl/8/0459.html>
- ³⁴ Nationalmuseet: *Danmarks Kirker (I – København By)*, pg. 604:
http://danmarkskirker.natmus.dk/uploads/tx_tcchurchsearch/KobenhavnBy1_459-621.pdf
- ³⁵ Chr. A. Bøje: *"Danske Guld og Sølv Smedemærker før 1870"*, Bind I (København), Politikens Forlag (1979)
- ³⁶ Finn Holbeks hjemmeside: <https://finnholbek.dk/genealogy/getperson.php?personID=I5314&tree=2>

³⁷ **Bisperelationer:**

Ribe Stift: Hans Tausen (1541-61), Hans Laugesen (1569-94), Peder Jensen Hegelund (1595-1614), Iver Iversen Hemmet (1614-29), Jens Dinesen Jersin (1629-34) og Hans Burchard (1635-43).

Børglum/Aalborg Stift: Laurids Nielsen Riber (1553-57) og Mathias Nielsen Foss (1672-83).

Aarhus Stift: Peder Jensen Winstrup (1587-90), Jens Gjødesen (1593-1626), Jacob Mathiassen/Madsen d. Y. (1645-60) og Hans Enevoldsen Brochmann (1660-64).

Viborg Stift: Hans Iversen Vandal (1617-41).

Fyns & Lolland-Falsters Stift: Jacob Madsen d. Æ. (1587-1606) og Laurits Jacobsen Hindsholm (1651-63).

Sjællands Stift: Peder Jensen Winstrup (1590-1614), Hans Poulsen Resen (1615-38) – som ægter P.J. Winstrups enke, Jesper Rasmussen Brochmann (1638-52), Hans Hansen Resen (1652-53), Hans Hansen Svane (1655-68), Hans Hansen Vandal (1668-75) og Hans Olufsen Bagger (1675-93).

Lund Stift: Peder Pedersen Winstrup (1638-79)

Trondhjem Stift: Anders Christensen Arreboe (1618-22) og Erik Andersen Bredal (1643-72).

Akershus Stift: Hans Claussen Rosing (1664-99).

Bergen Stift: Niels Enevoldsen Randulf (1665-1711)

Stavanger/Kristiansand Stift: Jacob Jensen Jersin (1680-94)

Borgmester Jens Bredals "stedfarmor", Anders Rasmussen Bredals enke, Abigail Christensdatter, er gift med sin afdøde mands efterfølger som præst i Rudkøbing-Skrøbelev, Laurits Jacobsen Hindsholm, der – efter en periode som hofpræst for hhv. Christian IV og Frederik III – bliver biskop i Fyns Stift 1651-1663. Derved er han i praksis også en del af slægten.

- ³⁸ Holger Fr. Rørdam: Bertel Knudsen Aqvilonius, *Kirkehistoriske Samlinger 3. Række, bind III*, pg. 241-310.

-
- ³⁹ G.L. Wad: "Meddelelser om Rektorerne paa Herlufsholm..." pg. 45.
https://www.kb.dk/e-mat/dod/130023089662_bw.pdf
- ⁴⁰ Ditlev Tamm: *Kongens Retterting 1537– 1660*, Danske Jurister og Økonomers Forlag, 2003, dom 6831, 6828 og 7328.
- ⁴¹ Georg Galster: Om Ephraim Lesle: <https://www.danskmoent.dk/galster/med171.htm>
- ⁴² Holger Hertzum-Larsen & Carl St. Asschenfeldt: *Claus Mortensen Borch og efterkommere samt indgifte slægter de Albertin, Bartholin, de Brinch-Seidelin, Eichel, Fabritius-Tengnagel, Hauch, Rosenvinge, Sadolin, de Schouboe, Leth, Falenkam, Nerenst m.fl.. Eget forlag 2001.*
- ⁴³ Borchs Kollegiums hjemmeside – alumneliste: http://borchen.dk/wordpress/?page_id=67
- ⁴⁴ Margrethe skriver dog selv i sin dagbog, at hun er født 3/8 1648. Så kan hun altså kun være 88 år og knap 6 mdr. gl. ved begravelsen!
- ⁴⁵ Ods Herreds Provsti, Gejstlig skifteprotokol 1768-1807, fol. 82A.
<http://ao.salldata.dk/vis.php?bsid=130459&side=83&kb=Protokol:%20Holb%C3%A6k,%20Skifteprotokoller,%20Ods%20Herreds%20Provsti%201768%20-%201807&height=589>
- ⁴⁶ Nygårds sedler: https://ddd.dda.dk/nygaard/visning_billed.asp?id=47374&sort=e. Hun kaldes her Kathrine, men ellers Karen.
- ⁴⁷ John Helt Green: *Anetavle for Jens Pertou Haahr Nielsen Green (1865-1956)*. Vedbæk 2009. Om Jens Jensen og Jens Bredal, se pg. 187-188, http://www.370.dk/PhPGedView/media/Greens_Anetavle.pdf.
- ⁴⁸ Jens Jensens skifte, 2. december 1664, som var tredivedagen for hans død:
<http://www.wadschier.dk/arkivalie/ringk%C3%B8bing-byfoged-skifteprotokol-1663-1670/586/85/>
- ⁴⁹ Om Baggesen-familien: Erik Brejl: *Skifteuddrag, Ringkøbing Købstad*, nr. 195: <https://www.brejl.dk/ring.html>
- ⁵⁰ K. Kermit Nielsen: *Kgl. bevillinger vedr. begravelser Jyske registre 1660-1670* nr. 169 om Jesper Urbansens begravelse: <https://kkermit.dk/>
- ⁵¹ Skifte efter Jesper Urbansen: *Ringkøbing Byfoged Skifteprotokol, 1663-1670*, fol. 208-227B:
<http://www.wadschier.dk/arkivalie/ringk%C3%B8bing-byfoged-skifteprotokol-1663-1670/586/209/>
- ⁵² Hans Olrik: *Borchs Kollegiums historie i de første 40 år (1689-1728)*: <https://aigis.igl.ku.dk/borch/olrik.html>
- ⁵³ Skifte efter Jens Bredal: *Ringkøbing Byfoged Skifteprotokol, 1668-1682*, opslag 110-124 inkl.
<http://www.wadschier.dk/arkivalie/ringk%C3%B8bing-byfoged-skifteprotokol-1668-1682/587/110/> .
- ⁵⁴ Skifte efter Helvig Borchardsdatter: *Ringkøbing Byfoged Skifteprotokol, 1717-1728*, fol 145B-151A:
<http://www.wadschier.dk/arkivalie/ringk%C3%B8bing-byfoged-skifteprotokol-1717-1728/590/147/>
- ⁵⁵ Nygårds sedler (fra *Jyske Registre* 25.247): https://www.ddd.dda.dk/nygaard/visning_billed.asp?id=10677&sort=e
- ⁵⁶ Konfirmation på Laurits Axelsens testamente, *Danske Kancelli, Jyske registre sag 145, 20/12 1717*, fol. 247v.
<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=19982364#273692,52244809>
- ⁵⁷ Carl Lindberg Nielsen: *Ringkøbing Købstads Historie* – udgivet af Ringkøbing Byråd. Omtale af bogen:
http://img.kb.dk/tidsskriftkd/pdf/ho/ho_nrk_0008-PDF/ho_nrk_0008_73158.pdf
- ⁵⁸ Nygårds Sedler: <https://ddd.dda.dk/nygaard/sogeseite.asp>
- ⁵⁹ S. Birket-Smith: *Kjøbenhavns Universitets Matrikel. bd. I – (1611-1667)*, Kjøbenhavn 1890:
[1611-1642 \(pdf, ny og forbedret udg. 2019\)](#) og [1643-1667 \(pdf. 2019\)](#).
- ⁶⁰ Iflg. matriklen (S. Birket-Smith) kombineret med Wiberg er der 1640-64 flg. "sikre" Jens Sørensen'er på Københavns Universitet:
- NB: *kursivskrift* angiver fuldt identificerede personer – **fed blå skrift** angiver de tilbageværende 8 mulige uidentificerede "kandidater".
- *Iohannes Severini Calundanus (1642) = Jens Sørensen Kaalund, magister og præst i Herfølge 164-1669. Han er – pudsig nok – Birgitte Bertelsdatters svoger, da han er gift 2. gang med hendes 1. mand Niels Hieronimussen Knophs søster, Cathrine.*
  - *Ianus Severini (1650) student fra Ribe = Jens Sørensen Ravnsøe, sognepræst i Lydum-Lønne 1653-1677*

- *Ianus Severini Scandorphius (1650), Sorø Akademi 1645, Baccalaur 1650 = Jens Sørensen Schandorph, der ifølge Torben Glahn: Soranerbiografier, Bind I, afsn. II, opslag 606 er hører i Roskilde skole til sin død. Han bliver begravet 8/6 1652 i Roskilde.*
- **Ianus Severini Arhusius (fra Kristianstad Skole 1652)**
- *Ianus Severini Morsinus (fra Ystad Skole 1654) = Jens Sørensen Morsing, der bliver præst i Nylarsker 1663-1702*
- **Ioannes Severini (fra Horsens Skole 1654)** – uidentificeret, men han kan evt. være den Jens Sørensen Horsens, der i 1662 aflægger ed som degn i Egtved-Ødsted. Se Nygårds sedler:
https://ddd.dda.dk/nygaard/visning_billed.asp?id=158638&sort=e
- *Ianus Severini (fra Stavanger Skole 1656) = Jens Sørensen Godsen, borgmestersøn fra Stavanger (* 1637). Han bliver sidenhen rektor, sognepræst og provst i Stavanger, hvor han dør 1713.*
- *Ioannes Severini Grenoënsis (fra Aarhus Skole 1657) = Jens Sørensen Grenå, sognepræst i Aarslev og Tilst. Død 1692*
- *Ioannes Severini Vive (1660) fra Aarhus = sognepræst Jens Sørensen Wive i Asfærg og Faarup.*
- *Ioannes Severini (fra Aarhus Skole 1662) – NB: han er uidentificeret, men må formodentlig være for ung til at kunne blive "højtlærd" inden tiltrædelse som rådmand og borgmester i Ringkøbing før 1665.*

Herudover findes i matriklen yderligere 6 uidentificerede "Johannes Severini'er", der hver især kan have heddet Jens **eller** Hans:

- **Iohannes Severini Arhusiensis (fra Københavns Skole 1640)**
- **Johannes Severini Baggerus (fra Københavns skole 1645)**
- **Iohannes Severini Eustadiensis (fra Frederiksborgs Skole 1652)**
- **Iohannes Severini Gyllius (fra Københavns Skole 1654)**
- **Iohannes Severini (fra Slagelse Skole 1654)**
- **Iohannes Severini Eustadiensis (fra Randers Skole 1654)**

Blandt de foranstående 9 uidentificerede studenter fra perioden (1640-1664) må indgå de følgende 2 præster med navn Jens Sørensen, der begge er anført hos Wiberg:

- Jens Sørensen Lund, der er sognepræst i Vammen (fra senest 1661 til ca. 1675)
- Jens Sørensen, der er hører på Herlufsholm og i 1660 bliver kapellan i Høve-Flakkebjerg.

Af de 9 endnu uidentificerede er der som nævnt én (Ioannes Severini fra Aarhus), som først er immatrikuleret i 1662 og dermed ikke kan nå at være blevet "højtlærd" inden december 1664, hvor Jens Bredal bliver borgmester.

Ingen af de **8 tilbageværende** "kandidater" er i matriklen anført som hverken baccalaur eller magister (hvor magister er den universitetsgrad, der som oftest giver anledning til tituleringen "højtlærd").

Der er heller ingen af dem, der kommer fra Ringkøbing eller fra en af de skoler, hvor man i øvrigt ved, der har gået elever fra Bredalfamilien i perioden før 1660 (dvs. Vejle, Odense, Malmø, Roskilde, Herlufsholm og Sorø).

Der er således intet, der tyder på, at en af disse 8 skulle være borgmester Jens **"Sørensen"** Bredal...

⁶¹ Nationalmuseet: *Danmarks Kirker (XVIII – Ringkøbing Amt)*, pg. 144:

http://danmarkskirker.natmus.dk/uploads/tx_tcchurchsearch/Ringkobing_0063-0160.pdf

⁶² Et typisk eksempel kan ses på følgende link fra Ringkøbings byfogeds registreringsforretninger i 1666:

<http://www.wadschier.dk/arkivalie/ringk%C3%B8bing-byfoged-registreringsforretninger-1646-1715/573/310/>

⁶³ Jens Bredals skifte, opslag 118, øverst til højre:

<http://www.wadschier.dk/arkivalie/ringk%C3%B8bing-byfoged-skifteprotokol-1668-1682/587/118/>

-
- ⁶⁴ Holger Fr. Rørdam: [*Edsbog for Præster og Rektorer i Fyns Stift 1616-1651*](#). Kirkehistoriske Samlinger, 3:5 (1884-86), s. 111-145.
- ⁶⁵ Artikel af Th. Topsøe-Jensen i *Gyldendal Dansk Biografisk Leksikon*, 2. udgave.
http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Forsvar_og_politi/S%C3%B8officer/Peter_Bredal,_d._1658
- ⁶⁶ Bue Kaae: *Peder Hegelunds Almanakoptegnelser 1565-1613*, Bind I, pg. 285 og Bind II, pg. 178.
- ⁶⁷ *Universitetsmatriklen 1643-1667* (S. Birket-Smith), pg. 195 om Jens Pedersen Bredal fra Kettinge): "19/12 1645: Ianus Petri Bredalinus, deposuit Sorø mense Decemb. Anno 1644" samt pg. 199 om tildelingen 5/5 1646 af baccalaurgraden i filosofi til "Olaus Olaj Borrichius, Iohannes Hieronimi Knofius og Ianus Petri Bredalinus".
- ⁶⁸ Universität Rostock: *Immatrikulationen im Sommersemester 1649*, nr. 125:
<http://matrikel.uni-rostock.de/periode/1649Ost>
- ⁶⁹ Torben Glahn: *Soranerbiografier, 1584-1737*, afsnit II, pg. 162-163 om Jens Pedersen Bredal.
NB: der er en **trykfejl** i Torben Glahns bog (pg. 163 øverst), hvor han fejlagtigt kalder biskop Erik Andersen Bredal for biskop **Jens** Bredal.
- ⁷⁰ A.E. Erichsen: *Trondhjems Katedralskoles Historie*, Trondhjem 1911, pg. 78-79.
<https://www.nb.no/nbsok/nb/4fd4f166ff1bae255a31bc1df91ce2b1?index=16#>.
- ⁷¹ Torben Glahn: *Soranerbiografier, 1584-1613*, tillægsbind, pg. 10 om Jens Bredal.
- ⁷² Vello Helk: "Dansk-Norske Studierejser fra Reformationen 1536 til enevælden 1660" pg. 180.
- ⁷³ Torben Glahn: *Soranerbiografier, 1584-1737*, afsnit II, pg. 175, opslag 691 om Anders Pedersen Bredal, der bliver dræbt i 1660.

NB: Det fremgår af beskrivelsen, at Anders' og hans søskendes arv efter faren, Peder Andersen Bredal, i 1660 er gået til ved en brand, og at de dermed er blevet økonomisk temmelig dårligt stillet. Dette kunne evt. begrunde, at biskop Bredal hjælper nevøen Jens økonomisk, fx i form af et lån?
- ⁷⁴ H. Fr. Rørdam: Om Præsternes Vilkaar under og efter Krigen 1657-1660, *Kirkehistoriske Samlinger*, 2 Række, Bind 5 (1869-71), pg. 331-332.
- ⁷⁵ Jens Bredals skifte – bogliste – *Ringkøbing Byfoged Skifteprotokol 1668-1682*, opslag 114:
<http://www.wadschier.dk/arkivalie/ringk%C3%B8bing-byfoged-skifteprotokol-1668-1682/587/114/>
- ⁷⁶ Skiftet efter Jens Bredal: *Ringkøbing Byfoged Skifteprotokol, 1668-1682*, opslag 124, venstre side, højre spalte, linje 7, hvor Jens Bredal benævnes "den hæderlig og højlærde Mand":
[http://www.wadschier.dk/arkivalie/ringk%C3%B8bing-byfoged-skifteotokol-1668-1682/587/124&id=\)./](http://www.wadschier.dk/arkivalie/ringk%C3%B8bing-byfoged-skifteotokol-1668-1682/587/124&id=)./)
- ⁷⁷ Ud over de 2 anførte Jens Pedersen Bredal'er (**Ioannes** og **Janus** Petri Bredalinus) immatrikuleres også en Johannes Petri Bredalinus i 1647. Det er den allerede tidligere omtalte Jens Pedersen Bredals bror **Hans Pedersen Bredal** fra Kettinge, der iflg. Wiberg i 1648 (?) bliver rektor og i 1651 tillige kapellan i Sakskøbing, og som i perioden 1655-1682 er sognepræst sammesteds. Hans Pedersen Bredal er nærmere beskrevet i Torben Glahn: *Soranerbiografier*, Afsnit II, pg. 162, opslag 616.

Mon det af Wiberg anførte årstal for rektoratet (1648) virkelig kan passe? Så skulle Hans Pedersen Bredal jo højst have gået på universitetet i max. 1 år!

Det fremgår da heller ikke af hverken Torben Glahns bog med Soranerbiografierne eller af Holger Fr. Rørdam: [*Edsbog for Præster og Rektorer i Fyns Stift 1616-1651*](#), *Kirkehistoriske Samlinger*, 3:5 (1884-86), s. 111-145.
- Jeg mener dermed, at det må være overvejende sandsynligt, at der her er tale om en fejl hos Wiberg i den trykte originaludgave.
- ⁷⁸ Se link: https://archive.org/stream/norskerigsregis01kildgoog/norskerigsregis01kildgoog_djvu.txt
- og søg på siden efter: Jens Bredal. (NB: 2 mellemrum mellem Jens og Bredal)
- ⁷⁹ Bygdebogen er udgivet i et samarbejde mellem Selbu Kommune, DIS Norge og Arkivverket/Digitalarkivet.
Se link: http://selbuboka://.no/wordpress/?page_id=373
- ⁸⁰ Niels Bredal: *Børne Speigel*. Trykt hos Mads Vingaard, København 1568. Bogen kan læses på følgende link:
<http://www5.kb.dk/permalink/2006/manus/696/>

---

⁸¹ Odense skifteprotokol 1635-1641 pag. 235r. Skifte efter Dr. Oluf Jacobsen, hvoraf det fremgår, at Mads Andersen Bredal og Sidsel Hansdatter Amerinus er gift. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?bsid=140322#140322,34467502>

⁸² Wiberg, netversionen: <https://wiberg-net.dk/523-Hylke.htm>

⁸³ Holger Fr. Rørdam: Kirkelige Forhold og Personligheder i Aarhus Stift i ældre Tid. *Kirkehistoriske Samlinger 3. Række, bind III*, pg. 339, note 1.

⁸⁴ Finn Holbeks hjemmeside: <https://finnholbek.dk/genealogy/getperson.php?personID=I51175&tree=2>

⁸⁵ Dele af diskussionen om slægtsrelationen til Holger Rosenkrantz kan ses på flg. link:
<http://www.slaegtogdata.dk/forum/index.php?topic=31008.0;wap2>.

Her kan også henvises til en artikel fra Slægten nr. 29:

(DE UÆGTE ROSENKRANTZER - EN LEGENDE I NY FORTOLKNING af Bjarne Nørgaard Pedersen).

Artiklen kan ses på Slægtforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk/913003.pdf>

⁸⁶ H. Fr. Rørdam: *Mester Anders Christensen Arrebos levnet og skrifter*, Thieles bogtrykkeri 1857, Bind 2, pg. 302

⁸⁷ Konfirmation på Laurits Axelsens testamente, *Danske Kancelli, Jyske registre sag 145, 20/12 1717*, fol. 247v.
<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=19982364#273692,52244809>

5. udgave

© maj 2022

Ole Kaalund Rasmussen